

FORVALTNINGSREVISJON

Barnevern og forebyggende arbeid

Gáivuona suohkan
Kåfjord kommune
Kaivuonon komuuni

Rapport 2023

Forord

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalget i Kåfjord kommune har KomRev NORD gjennomført forvaltningsrevisjon rettet mot barneverntjenesten og kommunens forebyggende arbeid for barn og unge. Kontrollutvalgets plikt til å påse at forvaltningsrevisjon gjennomføres, følger av lov om kommuner og fylkeskommuner § 23-2 bokstav c. Ifølge kommuneloven § 23-3 innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Krav til revisors uavhengighet følger av kommuneloven § 24-4 og av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16, 17, 18 og 19. Før igangsetting av forvaltningsrevisjonen har revisjonen vurdert egen uavhengighet overfor Kåfjord kommune. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

Vi takker Kåfjord kommune for samarbeidet i forbindelse med forvaltningsrevisjonen.

Tromsø/ Bodø, 07.12.2023

Knut Teppan Vik
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Ingunn Aronsen Brenna
Prosjektleder, forvaltningsrevisor

SAMMENDRAG

KomRev NORD har på oppdrag fra kontrollutvalget i Kåfjord kommune gjennomført en forvaltningsrevisjon rettet mot barnevern og forebyggende arbeid for barn og unge. Forvaltningsrevisjonen er gjennomført med utgangspunkt i følgende problemstillinger:

Problemstilling 1:

Overordnet beskrivelse av det forebyggende arbeidet for barn og unge i Kåfjord kommune. Har kommunen forebyggende arbeid blant barn og unge i tråd med sentrale krav i regelverket og egne mål?

Problemstilling 2:

Er barneverntjenestens saksbehandling i saker om hjelpetiltak i tråd med regelverket?

Forebyggende arbeid

Kommunens ansvar for forebygging for barn og unge gjelder oppgaver som utføres av mange ulike kommunale tjenester. Forebygging for barn og unge omhandler alt fra å skape et godt og trygt lokalsamfunn for alle, til innsats rettet mot å begrense, stanse eller snu en negativ utvikling. I henhold til overordnet prosjektskisse for denne forvaltningsrevisjonen, har vi undersøkt kommunens ansvar etter barnevernloven for forebygging av omsorgssvikt og atferdsproblemer.

Vi har undersøkt og beskrevet organisering og forankring av det forebyggende arbeidet for barn og unge i Kåfjord kommune ut fra planverk og strukturer, tiltak kommunen har når det gjelder tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid, og kommunens kartlegging barn og unges behov. Undersøkelsene er gjort i form av intervjuer, dokumentgjennomgang og løpende dialog med kommunen. Videre har vi gjort en vurdering av om kommunens forebyggende arbeid for barn og unge er i tråd med sentrale krav i barnevernloven.

Oppsummert vurderer vi at Kåfjord kommune har flere tiltak og tverrfaglige samarbeid rettet mot barn og unge, men kommunen har ikke utarbeidet en overordnet plan som fastsetter mål og ansvarsfordeling i kommunens forebyggende arbeid for denne målgruppen, slik barnevernloven § 3-1 krever. *Mandat for langsiktig, målrettet og strategisk satsning på barn og unge* oppfyller noen av formålene med en slik plan, men det er ikke fastsatt overordnede mål for det forebyggende arbeidet. Mandatet og handlingsplanen som er vedtatt, framstår etter revisors syn som lite forpliktende når den økonomiske rammen rundt tiltakene ikke framkommer i budsjettet. I kommunens oppvekstplan er barnevern som fagområde i liten grad beskrevet.

Med bakgrunn i våre funn og vurderinger, er **revisors samlede konklusjon at Kåfjord kommunes forebyggende arbeid blant barn og unge til dels er i tråd med sentrale krav i regelverket**. Så langt vi har funnet, har kommunen ikke utarbeidet egne, overordnede mål når det gjelder forebyggende arbeid blant barn og unge, vi har derfor ikke grunnlag for å vurdere om arbeidet er i tråd med disse.

Barneverntjenestens saksbehandling i saker om hjelpetiltak

I henhold til overordnet prosjektskisse har vi undersøkt barneverntjenestens saksbehandling i saker om hjelpetiltak. Hjelpetiltak skal bidra til at barn og familier får den støtten de trenger før utfordringer i hverdagen vokser til alvorlige problemer. Tiltakene skal ha som formål å bidra til positiv endring hos barnet eller familien. For saksbehandlingen i barneverntjenesten

gjelder forvaltningsloven med de særregler som er fastsatt i barnevernloven, jf. barnevernloven § 6-1.

Vi har undersøkt barneverntjenestens saksbehandling i saker om hjelpetiltak ved å gjennomgå vedtak, tiltaksplaner og dokumenter der det framkommer evaluering. Funn og vurderinger knyttet til denne problemstillingen er beskrevet nærmere i kapittel 6.

Etter revisors vurdering fyller noen av de gjennomgåtte vedtakene samtlige krav etter forvaltningsloven og barnevernloven. De øvrige undersøkte vedtakene fyller kravene til utredningsplikt, begrunnelse, konkret innhold og informasjon om rettigheter og klageadgang. Det er imidlertid mangler når det gjelder dokumentasjon av barnets medvirkning, vurdering av barnets beste og samtykke i en del av vedtakene.

Barneverntjenesten har utarbeidet tiltaksplan på vedtakstidspunktet i alle de undersøkte sakene om hjelpetiltak. Alle planene oppfylte i stor grad anbefalingene om innhold. Ingen av planene inneholdt imidlertid evalueringstidspunkt, noe departementet har anbefalt.

Når det gjelder evaluering, var alle sakene evaluert i større eller mindre grad. Ut fra dokumentasjonen barneverntjenesten har framlagt for revisor, var halvparten av sakene evaluert regelmessig i tråd med lovgivers anbefalinger. Barnets synspunkt var i liten grad dokumentert i forbindelse med evalueringene. I få tilfeller var det dokumentert at barneverntjenesten hadde innhentet opplysninger fra aktuelle samarbeidspartnere eller tiltaksutøvere der dette var relevant. Barneverntjenestens vurdering av hjelpetiltakene framkom kun i forbindelse med seks av 17 dokumenterte evalueringer.

Med bakgrunn i våre funn og vurderinger, er ***revisors samlede konklusjon at barneverntjenesten i Kåfjord kommunes saksbehandling i saker om til dels er i tråd med regelverket.***

Anbefalinger

På bakgrunn av revisors funn, vurderinger og konklusjoner anbefaler vi Kåfjord kommune å:

- Forankre det forebyggende arbeidet i både administrativ og politisk ledelse
- Utarbeide mål og rutiner for det tverrfaglige, forebyggende arbeidet på systemnivå
- Sikre at alle vedtak om hjelpetiltak inneholder dokumentasjon av barns medvirkning og vurdering av barnets beste
- Sørge for at det innhentes skriftlig samtykke til tiltak
- Sørge for at tidspunkt for planlagte evalueringer framgår i alle tiltaksplaner
- Sørge for at alle hjelpetiltak evalueres regelmessig, det vil si minimum hvert kvartal
- Sørge for at barnets mening framkommer i forbindelse med evaluering av hjelpetiltak
- Sørge for å innhente opplysninger fra relevante instanser og/ eller tiltaksutøvere i forbindelse med evaluering av hjelpetiltak og dokumentere dette
- Sørge for å dokumentere barneverntjenestens vurderinger i forbindelse med evaluering av hjelpetiltak
- Sørge for at det går klart fram av kommunens delegasjonsreglement hvilken instans i kommunen som skal føre tilsyn med barn som er plassert i fosterhjem i Kåfjord kommune, jf. barnevernloven

Sammendrag	2
1 Bakgrunn og bestilling	5
1.1 Bestilling	5
1.2 Om barneverntjenesten i Kåfjord	5
2 Problemstillinger og revisjonskriterier	7
2.1 Problemstillinger	7
2.2 Revisjonskriterier	7
2.2.1 Kilder for utledning av revisjonskriterier	7
2.2.2 Utledning av revisjonskriterier til problemstilling 1	8
2.2.3 Utledning av revisjonskriterier til problemstilling 2	11
3 Metode, datamateriale og avgrensning	16
3.1 Metode og datamateriale	16
3.2 Gyldighet og pålitelighet.....	16
3.3 Avgrensninger	17
4 Beskrivelse av det forebyggende arbeidet	18
4.1 Relevante roller i det forebyggende arbeidet	18
4.2 Tverrfaglige møtearenaer	19
4.3 Overordnede planer, styring og forankring	20
4.4 Bedre tverrfaglig innsats (BTI)	22
4.5 Kartlegging av tverrfaglig samarbeid.....	24
4.6 Kartlegging av barn og unges behov.....	25
4.7 Barneverntjenestens tilstandsrapport og egenerveringstilsyn	26
5 Vurdering av det forebyggende arbeidet	28
5.1 Forankring av det forebyggende arbeidet.....	28
5.2 Barn og unges behov	29
5.3 Rutiner for samarbeid, samordning og koordinering	30
6 Saksbehandling ved hjelpetiltak	31
6.1 Vedtak	32
6.1.1 Utredningsplikt	32
6.1.2 Konkret innhold	32
6.1.3 Rettigheter og klageadgang	33
6.1.4 Framgå samtykke.....	33
6.2 Tiltaksplan.....	34
6.3 Evaluering	35
6.3.1 Regelmessig evaluering	35
6.3.2 Barnets medvirkning.....	36
6.3.3 Innhente relevante opplysninger.....	36
6.3.4 Dokumentere vurderinger.....	37
7 Oppsummering og samlet konklusjon	38
7.1 Forebyggende arbeid for barn og unge i Kåfjord kommune	38
7.2 Barneverntjenesten saksbehandling i saker om hjelpetiltak.....	38
8 Uttalelse	40
9 Anbefalinger	42
10 Referanser	43

1 BAKGRUNN OG BESTILLING

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Kåfjord kommune vedtok i sak 31/22 å få gjennomført en forvaltningsrevisjon av barneverntjenesten. Forvaltningsrevisjon av barneverntjenesten er gitt andre prioritet i kommunens plan for forvaltningsrevisjon i perioden 2020-2023, som ble vedtatt av kommunestyret 07.12.20. Formålet for forvaltningsrevisjonen framgår av bestillingen fra K-Sekretariatet:

«Formålet med prosjektet er å bidra til at Kåfjord kommune oppfyller de kravene som følger av lov om barneverntjenester, da særlig med tanke på forebyggende barnevern, oppfølging av fosterhjem og saksbehandlingen ved meldinger og utarbeidelse av tiltaksplaner.»

I forbindelse med utarbeiding av overordnet prosjektskisse i januar 2023 fikk vi opplysninger fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark ut fra Kåfjord kommunes halvårsrapportering. Kommunenes halvårsrapportering til Statsforvalteren på barnevernsområdet er en nøkkeltallsrapportering som består av data barneverntjenesten henter fra eget fagsystem og andre av kommunens systemer. På daværende tidspunkt hadde Kåfjord kommune rapportert at de ikke hadde hatt barn plassert i fosterhjem de siste årene. Statsforvalteren hadde på dette tidspunktet ikke gjennomgått kommunens rapportering for andre halvår 2022. Ved utarbeidelse av overordnet prosjektskisse, la vi derfor til grunn at Kåfjord kommune ikke hadde barn plassert i fosterhjem. I forbindelse med at kommunen oversendte dokumentasjon i april 2023 fikk vi opplyst at barneverntjenesten i løpet av høsten 2022 gjennomførte en frivillig plassering i fosterhjem. Vi fikk også opplyst at barneverntjenesten etter initiativ fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark i 2021 gjennomførte et egenrevisjonsstilsyn på sitt arbeid med undersøkelser.

Fra 01.01.21 er det lovbestemt at kommunestyret minst en gang i året skal få en redegjørelse om tilstanden i barneverntjenesten. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) anbefaler blant annet at fristbrudd i gjennomgang av meldinger og undersøkelsessaker inngår i rapporteringen. Revisor vurderte på bakgrunn av dette at barneverntjenestens saksbehandling når det gjelder bekymringsmeldinger og undersøkelser allerede var belyst, og at det ville være hensiktsmessig å konsentrere våre undersøkelser om arbeidet med hjelpetiltak i tillegg til det forebyggende arbeidet.

Kontrollutvalget i Kåfjord vedtok den 16.02.23 i sak 2/23 overordnet prosjektskisse med et tillegg til problemstilling 1 - og en tilhørende økning av timebudsjettet for prosjektet. Problemstillingen ble endret slik at forvaltningsrevisjonen i tillegg til å beskrive det forebyggende arbeidet for barn og unge, også skal inneholde vurderinger av om arbeidet er i tråd med sentrale krav og kommunens egne mål.

Jamfør overordnet prosjektskisse behandlet i februar i år, gjengir vi i vår rapport innholdet i kommuneadministrasjonens egen tilstandsrapport for barneverntjenesten, samt konklusjonene fra kommunens egenrevisjonsstilsyn i 2021, i kapittel 4.

1.2 Om barneverntjenesten i Kåfjord

Barneverntjenesten i Kåfjord inngår i *oppvekstavdelingen*. Tjenesten har til sammen 2,5 årsverk, derav en barnevernleder, en saksbehandler og en halv stilling som oppvekstkonsulent

med merkanfile oppgaver. Barnevernleders nærmeste overordnede er kommunalsjef for oppvekst.

Kåfjord kommune er vertskommune for *interkommunal barnevernvakt* for Kåfjord, Nordreisa, og Skjervøy. Vaktsamarbeidet ivaretar barneverntjenestenes akuttberedskap utenom kontortid. Barneverntjenesten deltar i læringsnettverk sammen med barneverntjenestene i Nordreisa, Skjervøy, Lyngen og Karlsøy kommuner. Nettverket har fått midler fra Statsforvalteren for å jobbe med akuttarbeid. Videre deltar barneverntjenesten i barnevernledernetttverk opprettet etter initiativ fra kommunedirektørutvalget i Nord-Troms. Et resultat av dette er at kommunen er med i et kommunalt oppgavefellesskap sammen med Lyngen, Storfjord, Skjervøy og Nordreisa for utredning av interkommunalt samarbeid om rekruttering og oppfølging av fosterhjem.

2 PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER

2.1 Problemstillinger

For denne forvaltningsrevisjonen gjelder følgende problemstillinger:

1. *Overordnet beskrivelse av det forebyggende arbeidet for barn og unge i Kåfjord kommune. Har kommunen forebyggende arbeid blant barn og unge i tråd med sentrale krav i regelverket og egne mål?*
2. *Er barneverntjenestens saksbehandling i saker om hjelpetiltak i tråd med regelverket?*

Første del av problemstilling 1 er av deskriptiv karakter. Det vil si at den besvares med en beskrivelse av fakta basert på kartlegging, analyse og oppsummering av innsamlede data. Andre del av problemstillingen er normativ, og vil besvares med en vurdering av datamaterialet opp mot regelverket og kommunens egne mål.

Problemstilling 2 er normativt utformet, og innebærer at det skal gjøres vurderinger. For å besvare normative problemstillinger i en forvaltningsrevisjon, må vi utlede revisjonskriterier fra autoritative og anerkjente kilder. Revisjonskriterier er krav, normer og/ eller standarder som kommunens praksis skal vurderes i forhold til.

2.2 Revisjonskriterier

2.2.1 Kilder for utledning av revisjonskriterier

Revisjonskriterier er krav, normer og/eller standarder som kommunens praksis på det reviderte området skal vurderes opp mot. Revisjonskriterier utledes fra autoritative eller anerkjente kilder innenfor det aktuelle området. De relevante kildene for utledning av revisjonskriterier i denne forvaltningsrevisjonen er:

- Lov om barneverntjenester av 17. juli 1992 (barnevernloven)
- Lov om barnevern av 18. juni 2021 (barnevernsloven)
- Lov om behandlingssåten i forvaltningssaker av 2. oktober 1967 (forvaltningsloven)
- Lov om kommuner og fylkeskommuner 22. juni 2018 (kommuneloven)
- Prop. 169 L (2016-2017) Endringer i barnevernloven mv.
- Prop. 84 L (2019-2020) Endringer i barnevernloven
- Prop. 100 L (2020-2021) Endringer i velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator)
- Barne- og familiedepartementet: Retningslinjer om hjelpetiltak Q-0982
- Barne- og familiedepartementet: Tiltaksplaner og omsorgsplaner i barneverntjenesten – en veileder Q-1104
- Bufdir 8/2022 – Saksbehandlingsrundskrivet – Retningslinjer for barneverntjenestens saksbehandling
- Bufdir – Internkontroll for kommunens barneverntjeneste – en veileder
- Bufdir – Tilstandsrapportering for kommunale barneverntjenester – en veileder
- Hdir – Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier – nasjonal veileder
- Veileder om kommunelovens internkontrollbestemmelser, Kommunal- og distriktsdepartementet 2021
- Kåfjord kommunes egne planer, rutiner og retningslinjer

Den 1. januar 2023 trådte ny barnevernslov i kraft. Vår undersøkelse gjelder for perioden 01.01.22-31.12.22, og våre vurderinger er derfor gjort opp mot den tidligere barnevernloven av 1992. Når det i rapporten henvises til «barnevernloven», er det loven av 1992 vi sikter til.

Revisjonskriteriene vi har utledet, oppgis også i tekstboks innledningsvis i kapitlene der de brukes.

2.2.2 Utledning av revisjonskriterier til problemstilling 1

Problemstilling 1, andre del: *Har kommunen forebyggende arbeid blant barn og unge i tråd med sentrale krav i regelverket og egne mål?*

Forebygging av omsorgssvikt og atferdsvansker

Kommunens ansvar for forebygging for barn og unge gjelder oppgaver som utføres av mange ulike kommunale tjenester. Forebygging for barn og unge omhandler alt fra å skape et godt og trygt lokalsamfunn for alle, til innsats rettet mot å begrense, stanse eller snu en negativ utvikling. Kommunale tjenester/aktører som kan være aktuelle i denne sammenhengen, er blant annet helsestasjon, barnehage, skole, kulturskole, fritidsklubb, barnevern og Nav. I henhold til overordnet prosjektskisse for denne forvaltningsrevisjonen er det kommunens ansvar for forebygging av omsorgssvikt og atferdsproblemer etter barnevernloven som skal undersøkes.

I barnevernloven § 3-1 første ledd framgår det at kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker. Videre framgår det i andre ledd at kommunen skal sørge for å samordne sitt tjenestetilbud til barn og familier. Det er opp til den enkelte kommune å vurdere hvordan de ulike tjenestene, herunder barneverntjenesten, skal delta i det forebyggende arbeidet. Bestemmelsen i loven trådte i kraft 01.01.22, og må ses i sammenheng med barnevernsreformen, også kalt oppvekstreformen. I følge Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) skal reformen bidra til å styrke det forebyggende arbeidet og tidlig innsats. For at målene i reformen skal oppnås, må hele oppvekstsektoren involveres. En følge av reformen er at kommunene har fått et større ansvar for barnevernet, både faglig og økonomisk. En annen sentral endring er at det tydeligere framkommer at ansvaret for forebygging og tidlig innsats ligger til kommunen, og ikke er barnevernets ansvar alene. Bufdir framhever at tidlig innsats er en investering i innbyggernes velferd, men også en investering som kan spare kommunen for mer inngripende og kostbare tiltak senere¹.

Forebygging på ulike nivåer

Ifølge forarbeidene til de nye bestemmelsene i barnevernloven, kan forebygging rette seg mot ulike nivåer:

- *Universell forebygging*: tiltak rettet mot alle barn
- *Selektiv forebygging*: tiltak som er rettet mot bestemte grupper med forhøyet risiko
- *Indikativ forebygging*: tiltak rettet mot enkeltindivider der risikofaktorer eller problemer allerede er til stede

Helsestasjonens arbeid med å følge opp og veilede alle foreldre før og etter fødsel er et eksempel på universell forebygging. Andre eksempler er barnehagetilbud, skolefritidsordning og ulike typer kultur- og fritidstilbud. Tjenester innenfor selektiv forebygging kan omfatte tilbud om gratis barnehageplass til familier med lav inntekt, tilbud om veiledning til barn og

---

¹ [Hva er barnevernsreformen? | Bufdir](#)

foreldre som opplever samlivsbrudd, eller andre former for oppfølgingstiltak rettet mot barn og familier som er i en krevende livssituasjon. Et eksempel på indikativ forebygging er institusjonstiltak² gjennom barnevernloven.

Tidlig innsats

Tidlig intervensjon, også omtalt som tidlig forebyggende innsats, blir i rundskriv Q-16/2013 trukket frem som sentralt for forebyggende arbeid. Tidlig innsats handler om forebygging av problemutvikling som senere kan komme til uttrykk gjennom behov for omfattende og inngripende tiltak fra det offentlige, eksempelvis tiltak fra barnevernet. Mange familier vil kunne ha behov for hjelp og støtte uten at vilkårene for tiltak etter barnevernsloven er oppfylt.

Tiltak basert på kunnskap

En forutsetning for å kunne sette inn tiltak så tidlig som mulig og før problemene utvikler seg, er kunnskap om risiko og beskyttelse. Det er nødvendig med gode kartleggingsverktøy og kompetanse om hvilke tiltak som virker overfor den enkelte målgruppe. Tidlig innsats handler om å optimalisere barnets oppvekstmiljø tidligst mulig, med sikte på å utvikle en robust psykisk helse og forebygge skjevutvikling. Generelt sett bør det forebyggende arbeidet så langt som mulig baseres på tilgjengelig kunnskap om hva som virker ut fra det enkelte problemområde og den enkelte målgruppe. Gjennom bruk av kunnskapsbaserte tiltak styrkes sannsynligheten for god, effektiv og treffsikker forebygging og behandling. Det er opp til kommunen å velge hvilke metoder den vil benytte i det forebyggende arbeidet, men det er sentralt å vite om de tiltak man iverksetter, har ønsket effekt. Virkningen eller sannsynligheten for effekt bør derfor undersøkes eller dokumenteres.

Forebygging krever forankring i ledelsen og plan

En forutsetning for systematisk arbeid med forebyggende innsats er tydelig ledelse og tydelig forankring. Planlegging av forebyggende innsats vil påvirke hvordan kommunene organiserer og koordinerer tjenestetilbudet. Kommunestyret skal vedta en *plan* for å forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker, jf. barnevernloven § 3-1 andre ledd. Planen skal beskrive hva som er målene for arbeidet, hvordan arbeidet skal organiseres og fordeles mellom etatene i kommunen, og hvordan etatene skal samarbeide. Kravet om plan trådte i kraft 01.01.22³. I forarbeidene til den endrede bestemmelsen framgår det at en av hensiktene er å forankre ansvaret for det generelle forebyggende arbeidet hos kommunen som sådan, ikke bare hos barneverntjenesten. En plan vedtatt av kommunestyret vil være et viktig verktøy for å sikre forpliktelse til systematisk innsats for helhetlige tjenester til barn og unge. Departementet påpeker at kunnskapen kommunestyret får gjennom den årlige tilstandsrapporten fra barneverntjenesten blant annet vil være en sentral del av grunnlaget for plan for det forebyggende arbeidet. I barnevernloven § 3-1 framgår det at planen skal inneholde en beskrivelse av:

- Målene for arbeidet
- Hvordan arbeidet skal organiseres og fordeles mellom etatene i kommunen
- Hvordan etatene skal samarbeide

---

² Barneverninstitusjoner skal gi omsorg og utviklingsstøtte til barn som av ulike årsaker ikke kan bo hjemme

³ Prop. 133 L 21.1.4.1

Departementet uttaler at et godt forebyggende arbeid handler om å identifisere behovene i befolkningen, sørge for at det finnes relevante tilbud fra ulike instanser, og legge til rette for at de ulike tjenestene samarbeider⁴.

Organisering av det forebyggende arbeidet

Kommunen står fritt til å organisere det forebyggende arbeidet med utgangspunkt i lokale forhold og tjenester. Ifølge departementet kjennetegnes et godt forebyggende arbeid ved at det er tydelig definert hvilke roller ulike instanser har i det samlede tjenestetilbudet, og at tjenestene dimensjoneres slik at kapasiteten og kompetansen er tilstrekkelig til å tilby nødvendig hjelp og oppfølging til rett tid. Den enkelte kommune må vurdere hvordan det forebyggende arbeidet skal organiseres, og hvilke roller de ulike velferdstjenestene eventuelt skal ha i arbeidet. Det er opp til den enkelte kommune å vurdere hvilken rolle barneverntjenesten skal ha utover sine lovpålagte oppgaver, og hvilken rolle andre tjenester skal ha i arbeidet med utsatte barn og familier.

Samordning og samarbeid

Den 01.08.22 trådte en rekke endringer i 14 velferdstjenestelover⁵ i kraft. Formålet med endringene er å styrke oppfølgingen av utsatte barn og unge og deres familier gjennom økt samarbeid mellom velferdstjenestene. Lovendringene tydeliggjør blant annet at velferdstjenestene plikter å samarbeide med hverandre uten at samarbeidet er knyttet til oppfølgingen av et bestemt barn. Denne typen samarbeid blir ofte kalt *samarbeid på systemnivå*. I barnevernloven framgår denne endringen i § 3-2. Samarbeid utover enkeltsaker handler i hovedsak om å etablere samarbeidsstrukturer på tvers av velferdstjenestene. Selv om samarbeidsplikten ligger til de enkelte velferdstjenestene, vil det være kommunen som avgjør hvordan de ulike kommunale tjenestene skal oppfylle den⁶. Kommunens ansvar for å samordne sitt tjenestetilbud til barn og familier innebærer også at kommunen må vurdere hvordan det forebyggende arbeidet skal organiseres, og hvilken rolle de ulike velferdstjenestene skal ha i arbeidet. Kommunen skal blant annet vurdere hvordan de ulike tjenestene skal bidra til å forebygge utfordringer, og på et tidlig tidspunkt identifisere barn og unge som har behov for hjelp.

Internkontroll

Kommunens ansvar for å vedta en plan for det forebyggende arbeidet kan ses på som en del av kommunens plikt til å ha internkontroll når det gjelder å beskrive virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering, jf. kommuneloven § 25-1.

Ut fra ovenstående redegjørelse har vi utledet følgende revisjonskriterier til andre del av problemstilling 1:

Kåfjord kommune skal sørge for å:

- *Forankre det forebyggende arbeidet på øverste politiske og administrative nivå*
- *Ta utgangspunkt i barn og unges behov ved utforming av forebyggende tiltak*
- *Etablere rutiner for samarbeid mellom tjenester for barn og unge*
- *Koordinere og samordne arbeidet med barn og unge*

---

⁴ Prop. 133 L pkt. 21.1.4.1

⁵ Prop. 100 L (2020-2021)

⁶ Prop. 133 L, pkt 21.4.3 (2020-2021)

2.2.3 Utledning av revisjonskriterier til problemstilling 2

Problemstilling 2: *Er barneverntjenestens saksbehandling i saker om hjelpetiltak i tråd med regelverket?*

Barneverntjenestens arbeid med hjelpetiltak

Barneverntjenestens viktigste oppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Dette framgår av formålsparagrafen § 1-1. Saksgangen i en barnevernssak kan deles inn i fire faser:

- Meldingsfasen
- Undersøkelsesfasen
- Tiltaksfasen
- Oppfølgingsfasen

Hjelpetiltak skal bidra til at barn og familier får den støtten de trenger før utfordringer i hverdagen vokser til alvorlige problemer, og skal ha som formål å bidra til positiv endring hos barnet eller familien. Vi vil i denne forvaltningsrevisjonen fokusere på tiltaksfasen og oppfølgingsfasen⁷.

Barnets beste og barnets rett til medvirkning

Hensynet til barnets beste er et av de grunnleggende prinsippene i norsk barnevernrett og framgår eksplisitt av barnevernloven § 4-1. Barneverntjenesten skal alltid vurdere om handlinger og avgjørelser vil være til barnets beste.

Barns rett til medvirkning er et annet sentralt hensyn i norsk barnevernrett, og følger av barnevernloven §§ 1-6 og 6-3. Barnet har rett til å medvirke på alle stadier i en barnevernssak. Barn som har fylt 7 år, og yngre barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, skal informeres og gis anledning til å uttale seg før det tas avgjørelse i saken, jf. barnevernloven § 6-3. Retten til medvirkning og innflytelse gjelder i hele beslutningsprosessen og for alle forhold som vedrører barnet, ikke bare når det tas rettslige eller administrative avgjørelser⁸. Barnet har for eksempel rett til å medvirke ved valg av tiltak og ved utarbeidelse og evaluering av tiltaksplaner. Medvirkningen skal sikre at barnets perspektiv kommer fram og bidra til at avgjørelser som tas er til barnets beste. Når det fattes vedtak, skal barneverntjenesten dokumentere barnets medvirkning og hvordan barnets beste er vurdert, jf. barnevernloven § 6-3a.

Krav til enkeltvedtak

For at barneverntjenesten skal kunne ivareta sine oppgaver, er den gitt fullmakter som gir adgang til å gripe inn i borgernes privatliv. Dette er et ansvar og en myndighet som må forvaltes på en måte som ivaretar den enkeltes rettssikkerhet. Reglene for saksbehandling er derfor sentrale. For saksbehandlingen i barneverntjenesten gjelder forvaltningsloven med de særregler som er fastsatt i barnevernloven, jf. barnevernloven § 6-1. Avgjørelser om å innvilge eller avslutte hjelpetiltak regnes som enkeltvedtak etter forvaltningsloven, jf. barnevernloven § 6-1 andre ledd. Bufdir har utarbeidet et rundskriv som gir oversikt over grunnleggende regler og krav til saksbehandlingen i barneverntjenesten. Vi tar her for oss kravene vi vurderer som

---

⁷ Jf. Avgrensninger i henhold til overordnet prosjektskisse, se kapittel 1.1

⁸ Saksbehandlingsrundskrivet – Retningslinjer for barneverntjenestens saksbehandling 08/2022, Bufdir pkt. 2.4.2

sentrale for vedtak om frivillige hjelpetiltak til hjemmeboende barn med utgangspunkt i forvaltningsloven, barnevernloven og saksbehandlingsrundskrivet.

Skriftlighet

Et enkeltvedtak skal som hovedregel være skriftlig, jf. forvaltningsloven § 23. Hensikten med skriftlighetskravet er at vedtakets innhold skal være så klart og entydig som mulig for mottakeren.

Utredningsplikt

Barneverntjenesten skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17. Mindreårige parter skal ha fått mulighet til å gi uttrykk for sitt syn, i den grad de er i stand til å danne seg egne synspunkter rundt det saken gjelder. De mindreåriges syn skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. I barnevernloven framgår det av § 6-3 a at barnets mening, hvilken vekt den er tillagt, og vurdering av barnets beste, må komme frem av vedtaket.

Konkret innhold/ konklusjon

Vedtaket må inneholde en klar og tydelig konklusjon slik at det framgår hva tiltaket konkret inneholder. Dette er nødvendig for at parten får nødvendig informasjon om hva samtykket innebærer, eventuelt hva parten kan klage på. Dersom det for eksempel fattes vedtak om avlastning, bør omfanget framgå. Dersom det fattes vedtak om råd og veiledning, bør det framgå hvordan veiledningen skal innrettes.

Begrunnelse

Barneverntjenestens vedtak skal begrunnes, jf. forvaltningsloven § 24, første ledd. Bakgrunnen for dette er blant annet at parten skal kunne forstå hvorfor et vedtak får det utfallet det gjør. Barneverntjenesten skal gi begrunnelsen samtidig med at vedtaket fattes. Ifølge forvaltningsloven § 25 skal det i begrunnelsen vises til reglene vedtaket bygger på, og de faktiske forhold vedtaket bygger på. Videre bør de barnevernfaglige vurderingene og hovedhensyn som har vært avgjørende, framgå. Begrunnelsen skal gi en forklaring som setter parten i stand til å forstå hvorfor barneverntjenesten har kommet til det aktuelle utfallet. Det skal komme frem av vedtaket hva som er barnets mening, og hvilken vekt den er tillagt. Vurdering av barnets beste skal også framgå.

Samtykke

Hovedregelen er at hjelpetiltak er frivillig. Dette innebærer at den/ de tiltaket retter seg mot, må samtykke for at barneverntjenesten kan sette inn hjelpetiltak i familien. Samtykket bør være skriftlig. Dersom barnet er over 15 år og tiltaket involverer eller direkte gjelder barnet, må barneverntjenesten også innhente barnets samtykke.

Rettigheter og klageadgang

Enkeltvedtak kan påklages av partene eller andre med rettslig klageinteresse i saken. I henhold til forvaltningsloven § 27 skal vedtaket inneholde opplysninger om muligheten til å klage, klagefrist, klageinstans, fremgangsmåten ved klage og retten til å se sakens dokumenter.

Tiltaksplan

Når barneverntjenesten vedtar hjelpetiltak, skal det utarbeides en tidsavgrenset tiltaksplan, jf. barnevernloven § 4-5. Planen skal gi oversikt over hvilke tiltak som iverksettes, og være et verktøy i oppfølgingen og evalueringen av tiltakene. I departementets veileder *Tiltaksplaner*

og omsorgsplaner i barneverntjenesten⁹ framgår det at viktige elementer i en tiltaksplan vil være:

- Situasjonsbeskrivelse – hva er barnets situasjon og behov i dag?
- Målbeskrivelse – hva er barnets situasjon når ønsket endring er oppnådd?
- Tiltaksbeskrivelse – hva skal til for å nå målene?
- Tidsperspektiv- hvor lenge skal tiltakene vare?
- Evaluering – hvordan skal vi finne ut om tiltakene fører mot målet?

I samme bestemmelse framgår det krav om regelmessig evaluering av hjelpetiltak. I forarbeidene antydes kvartalsvis evaluering som et utgangspunkt. Barneverntjenesten må foreta konkrete og individuelle vurderinger av hvor ofte det vil være hensiktsmessig å foreta evaluering i den enkelte sak, og det bør fremgå av tiltaksplanen når tiltaket skal evalueres¹⁰.

Evaluering av hjelpetiltak

Hensikten med hjelpetiltak er å bidra til en positiv endring hos barnet eller i familien. Det er derfor viktig at barneverntjenesten følger nøye med på hvordan det går med barnet og foreldrene etter at tiltak er iverksatt, og har gode rutiner for å evaluere effekten av tiltakene, jf. barnevernloven § 4-5. I forarbeidene er det forutsatt at barneverntjenesten har god kunnskap om hvordan det går med familien¹¹. Tiltakene skal evalueres i fellesskap med den eller de tiltakene retter seg mot, først og fremst barnet og foreldrene, samt den eller de som utfører tiltaket. Barneverntjenesten må også vurdere om det er nødvendig å innhente informasjon fra instanser som kjenner barnet og familien, for å få et best mulig grunnlag for å vurdere om målene i tiltaksplanen er nådd, og eventuelt i hvilken grad, for å kunne evaluere tiltakene, jf. barnevernloven § 6-4.

Barneverntjenestens arbeid med å evaluere tiltakene bør planlegges for at selvpålagte frister holdes, og for å sikre at den hjelpen barnet får har ønsket effekt. God styring er sentralt i arbeidet med evaluering og kan blant annet innebære jevnlig kontakt/ møter mellom leder og saksbehandler, skriftlig plan, sjekklister og maler.

Barnevernloven § 4-5 forutsetter at barneverntjenesten foretar en konkret vurdering av barnets situasjon og foreldrenes omsorgsevne på evalueringstidspunktet opp mot barnets situasjon og behov på vedtakstidspunktet. På bakgrunn av innhentede opplysninger og barnets synspunkt skal barneverntjenesten vurdere om hjelpen er tjenlig, om det er behov for nye tiltak, om tiltaket skal avsluttes, eller om det er grunnlag for omsorgsovertakelse.

Dokumentasjonskrav og forsvarlighet

Etter forvaltningsloven § 11 d skal muntlige opplysninger av betydning for saken så langt det er mulig nedtegnes. Videre forutsetter §§ 17 og 18 indirekte skriftlighet for at partene skal kunne gjøre seg kjent med sakens opplysninger og sakens dokumenter. God forvaltningsskikk innebærer å sørge for tilstrekkelig journalføring og arkivering så man kan gjøre rede for hva som er gjort i saken.

Tjenester og tiltak etter barnevernloven skal være forsvarlige, jf. barnevernloven § 1-4. Bestemmelsen er en rettslig standard, som innebærer at regelen må fylles med konkret innhold

---

⁹ Q-1104 Tiltaksplaner og omsorgsplaner i barneverntjenesten – en veileder, Barne- og likestillingsdepartementet

¹⁰ Ot. Prp. nr. 69 (2008-2009)

¹¹ Ot. Prp. nr. 69 (2008-2009).

fra kilder utenfor loven selv. Kjernen i forsvarlighetskravet er vurderinger av hva som kan betegnes som god praksis. God praksis vil være forankret i det som til enhver tid er å anse som anerkjent fagkunnskap og faglige anbefalinger på området¹². Forsvarlighetskravet må også tolkes i sammenheng med andre bestemmelser i barnevernloven, og i sammenheng med prinsippet om barnets beste. Barneverntjenesten skal tilby rett tjeneste, til rett tid, med rett innhold og tilstrekkelig omfang, basert på hva som er barnets beste. For å sikre at tjenestene som ytes er forsvarlige, må barneverntjenesten fortløpende dokumentere hvilke faglige vurderinger som ligger til grunn for større og mindre beslutninger som blir tatt.

Internkontroll

Internkontroll er viktig for at kommunen kan oppfylle sitt ansvar for å tilby og yte forsvarlige barneverntjenester. Kravene til internkontroll er regulert i kommuneloven § 25-1, jf. Barnevernloven § 2-1. Målet med internkontrollen er å sikre at kravene i barnevernloven med tilhørende forskrifter følges i arbeidet med hjelpetiltak. Kommunedirektøren er ansvarlig for at kravet til internkontroll oppfylles, men kan ifølge departementet delegeres ansvaret for utførelsen av de konkrete internkontrollarbeidet nedover i administrasjonen¹³. Internkontrollplikten innebærer at kommunen skal ha systematiske tiltak som sikrer at barnevernet aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med lov- og forskriftskrav. Det skal ikke være overlatt til tilfeldigheter eller ildsjeler at virksomheten drives forsvarlig. Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold, og ha det omfang som er nødvendig.

Ifølge kommuneloven § 25-1 tredje ledd skal kommunen skaffe seg oversikt over og følge med på om tjenestene oppfyller lov- og forskriftskrav og om det er områder hvor det er fare for svikt. Hvilke styringsaktiviteter som er nødvendige for å få oversikt vil variere avhengig av blant annet organisering og størrelse på tjenestene. Det skal iverksettes tiltak slik at eventuelle mangler i tjenestene fanges opp. Kommunen skal utvikle, iverksette, kontrollere, evaluere og forbedre nødvendige prosedyrer, instruksjoner, rutiner eller andre tiltak for å avdekke, rette opp og forebygge feil og mangler i tjenesten. Det er opp til kommunen å vurdere i hvilken grad det er behov for rutinebeskrivelser for å oppfylle lovkravene. Rutiner som ikke er skriftlige, men som åpenbart er kjent for ansatte, kan være tilstrekkelige.

Ut fra ovenstående redegjørelse har vi utledet følgende revisjonskriterier for problemstilling 2:

Kåffjord kommune ved barneverntjenesten skal fatte vedtak om hjelpetiltak i tråd med krav i lovverket.

Kåffjord kommune ved barneverntjenesten skal utarbeide tiltaksplan på vedtakstidspunktet for alle barn som mottar hjelpetiltak. Tiltaksplanen bør inneholde:

- *Situasjonsbeskrivelse*
- *Mål*
- *Tiltak*
- *Tidsperspektiv/ tidsavgrensning*
- *Evalueringstidspunkt*

---

¹² Prop 106 L (2012-1013) kap. 31

¹³ Veileder om kommunelovens internkontrollbestemmelser, Kommunal- og distriktsdepartementet 2021

Kåffjord kommune ved barneverntjenesten skal evaluere hjelpetiltak i tråd med føringer fra lovgiver ved å

- Evaluere tiltakene minimum hvert kvartal*
- Sørge for at barn blir informert og gis anledning til å uttale seg*
- Innhente opplysninger fra aktuelle samarbeidspartnere eller tiltaksutøvere*
- Dokumentere vurderinger i forbindelse med evaluering*

3 METODE, DATAMATERIALE OG AVGRENSING

3.1 Metode og datamateriale

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til gjeldende standard for forvaltningsrevisjon¹⁴.

Vi har undersøkt kommunes forebyggende arbeid for barn og unge og barneverntjenestens arbeid med hjelpetiltak ved å gjennomgå dokumentasjon og intervjuer *prosjektleder barn og unge, kommunepsykolog og barnevernleder*. Vi har fått tilgang til planer, rutiner og retningslinjer som er relevante for det forebyggende arbeidet og barneverntjenestens arbeid med hjelpetiltak. Vi har også innhentet informasjon som ligger offentlig tilgjengelig på kommunens nettside innenfor de aktuelle tjenesteområdene og i politiske saker, samt innhentet data fra Bufdirs kommunemonitor på barnevernområdet¹⁵. I tillegg har vi fått oversendt barneverntjenestens konklusjoner fra egenvurderingstilsynet tjenesten gjennomførte i regi av Statsforvalteren i 2021 om håndtering av undersøkelser.

Vi har gjennomgått vedtak, tiltaksplaner og dokumenterte evalueringer i saker som gjelder 8 barn med vedtak om hjelpetiltak i 2022. Vi har innhentet tiltaksplaner og evalueringer knyttet til de aktuelle vedtakene for en noe utvidet periode for å få tilstrekkelig grunnlag til å kartlegge og vurdere barneverntjenestens praksis i oppfølgingen av hjelpetiltak.

3.2 Gyldighet og pålitelighet

Med gyldige data menes at dataene som samles inn i undersøkelsen, skal utgjøre et relevant og tilstrekkelig grunnlag for å vurdere den reviderte virksomheten opp imot revisjonskriteriene og problemstillingene. Revisor vurderer at det datamaterialet som er presentert som «revisors funn» i rapporten, oppfyller dette gyldighetskravet. Vi har innhentet informasjon fra prosjektleder barn og unge og kommunepsykolog som har sentrale roller i det tverrfaglige og forebyggende arbeidet i kommunen. Vi har innhentet informasjon fra barnevernleder som har oversikt over og ansvar for barneverntjenestens saksbehandling. Barnevernleder deltar også aktivt i det tverrfaglige og forebyggende arbeidet i kommunen. Vi anser utvalget av informanter som relevant og tilstrekkelig for å belyse kommunens forebyggende og tverrfaglige arbeid, samt barneverntjenestens arbeid med hjelpetiltak.

Vi har også innhentet planer, rutiner, retningslinjer og andre dokumenter som belyser kommunens arbeid med forebygging og barnevern. Barneverntjenestens praksis i arbeidet med hjelpetiltakssaker er undersøkt ved gjennomgang av vedtak, tiltaksplaner og evalueringer i enkeltsaker. Vi betrakter datamaterialet som ligger til grunn for våre beskrivelser som gyldig for å belyse barneverntjenestens og kommunens systemer og praksis, med de avgrensninger som er redegjort for i kapittel 3.3.

Med pålitelige data menes at dataene skal være mest mulig nøyaktige. Revisor har vurdert eventuelle feilkilder i det innsamlede datamaterialet. Vi har sammenlignet de ulike typene data med hverandre for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysninger som framkommer i dem. Våre beskrivelser av datamaterialet i rapporten er framlagt for kommunen, og vi har med

---

¹⁴ RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020 og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for forvaltningsrevisjoner med oppstartsbrev sendt etter 30.09.2020

¹⁵ [Statistikk og analyse | Bufdir](#)

bakgrunn i kommunens tilbakemelding gjort enkelte justeringer, samt innarbeidet supplerende opplysninger.

Påliteligheten og gyldigheten i det presenterte datamaterialet er også på et overordnet nivå sikret gjennom KomRev NORDs interne kvalitetssikringssystem.

3.3 Avgrensninger

Kommunens ansvar for generell forebygging for barn og unge gjelder oppgaver som utføres av mange ulike kommunale tjenester. I henhold til overordnet prosjektskisse er denne forvaltningsrevisjonen avgrenset til å beskrive og vurdere kommunens ansvar for forebygging av omsorgssvikt og atferdsproblemer etter barnevernloven.

I undersøkelsen knyttet til hjelpetiltak, har vi avgrenset utvalget til barneverntjenestens arbeid med frivillige hjelpetiltak for hjemmeboende barn, jf. barnevernloven § 4-4. Barneverntjenesten kan formidle plass i fosterhjem, institusjon eller omsorgssenter for mindreårige som et hjelpetiltak jf. barnevernloven § 4-4, 6. ledd. Avgrensningen til saker som gjelder hjemmeboende barn ble gjort på bakgrunn av informasjonen vi mottok før vi utarbeidet overordnet prosjektskisse, om at Kåfjord kommune ikke hadde hatt barn plassert i fosterhjem de siste årene.

Vi fikk innledningsvis oversendt en anonymisert oversikt fra barneverntjenesten over aktive og henlagte hjelpetiltakssaker i 2022. Oversikten viste at 16 barn hadde mottatt frivillige hjelpetiltak i løpet av 2022. Enkelte av disse barna er søsken. Barneverntjenesten iverksetter ofte de samme tiltakene for barn i samme familie. Oppfølging og evaluering vil derfor ofte ha store likheter for disse barna. Vi har derfor valgt ut dokumenter knyttet til ett av søsknene der det er flere barn i samme familie som mottar tiltak. En av sakene i oversikten startet så sent på året i 2022 at vi vurderte at den ikke var hensiktsmessig å ta med i undersøkelsen. En annen sak ble utelukket fordi tiltaket innebar plassering i fosterhjem. Ut fra dette har vi gjort en gjennomgang av vedtak, tiltaksplaner og evalueringer knyttet til åtte barn, altså halvparten av antall saker i den aktuelle perioden. Etter revisors syn, gir dette utvalget av saker en indikasjon på kommunes generelle praksis for behandling av saker om hjelpetiltak. Samtidig kan behandlingen av denne typen saker variere, og vi tar forbehold om at praksis i de undersøkte sakene ikke kan generaliseres til ikke-undersøkte saker.

Vi har ikke anledning til å undersøke hva kommunen ved barneverntjenesten faktisk har gjort, dersom dette ikke er dokumentert. Vi har lagt til grunn at det ut fra regelverket er krav til dokumentasjon på området som er revidert, og har derfor tatt utgangspunkt i at hovedtrekkene i barneverntjenestens saksbehandling framgår i de oversendte sakene.

4 BESKRIVELSE AV DET FOREBYGGENDE ARBEIDET

Overordnet beskrivelse av det forebyggende arbeidet for barn og unge i Kåfjord kommune.

Kommunens ansvar for forebygging for barn og unge gjelder oppgaver som utføres av mange ulike kommunale tjenester, slik vi har beskrevet i kapittel 2.2.2. Forebygging for barn og unge omhandler alt fra å skape et godt og trygt lokalsamfunn for alle, til innsats rettet mot å begrense, stanse eller snu en negativ utvikling. I dette kapitlet gir vi en overordnet beskrivelse av det forebyggende arbeidet for barn og unge i Kåfjord. I henhold til prosjektskissen for denne forvaltningsrevisjonen er det kommunens ansvar for forebygging av omsorgssvikt og atferdsproblemer etter barnevernloven som skal undersøkes. Vi har i denne sammenhengen undersøkt organisering og forankring av det forebyggende arbeidet for barn og unge i Kåfjord kommune ut fra planverk og strukturer. Vi har videre undersøkt tiltak kommunen har når det gjelder tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid, og hva kommunen har gjort for å kartlegge barn og unges behov.

- *Universell forebygging:* tiltak rettet mot alle barn
- *Selektiv forebygging:* tiltak som er rettet mot bestemte grupper med forhøyet risiko
- *Indikativ forebygging:* tiltak rettet mot enkeltindivider der risikofaktorer eller problemer allerede er til stede

4.1 Relevante roller i det forebyggende arbeidet

Prosjektleder barn og unge

Stillingen ble opprettet i forbindelse med BTI-prosjektet¹⁶, og har vært tillagt ansvaret for å utvikle den lokale samhandlingsmodellen og handlingsveilederen, samt implementere disse.

Barnekoordinator

Barnekoordinator er en lovpålagt oppgave etter helse- og omsorgstjenesteloven § 7-2a, bestemmelsen trådte i kraft i august 2022. Barnekoordinatoren har som oppgave å sikre nødvendig oppfølging og samordning av tjenestetilbudet rundt et barn som har behov for langvarige og sammensatte helse-, omsorgs- og velferdstjenester. Kåfjord kommune ansatte barnekoordinator i desember 2022 etter å ha fått innvilget prosjektmidler fra Helsedirektoratet. Ifølge kommunen er prosjektmandat og rutiner for denne funksjonen under utvikling.

Barnevernleder

Leder for barneverntjenesten har en sentral rolle i det forebyggende arbeidet på både styrings- og tjenestenivå. Barnevernleder rapporterer årlig til kommunestyret om tilstanden i barneverntjenesten, og bidrar med dette til en viktig del av beslutningsgrunnlaget når ressurser til barnevern og forebyggende arbeide skal vurderes. Barnevernleder er også sentral i samordning av kommunens tjenester for barn og unge.

Kommunepsykolog

Kåfjord kommune har en fast ansatt kommunepsykolog i 100 % stilling som driver klinisk virksomhet, plan- og utviklingsarbeid og styrker andre kommunale tjenester med avlastning og kompetanseheving. Kommunepsykologen bidrar også med kompetanse på forskningsbaserte tiltak.

---

¹⁶ Bedre Tverrfaglig Innsats

4.2 Tverrfaglige møtearenaer

Gjennom intervjuer, gjennomgang av dokumenter og informasjon på kommunens hjemmeside, oppfatter revisor at mye av det forebyggende arbeidet for barn og unge samordnes og er organisert i ulike tverrfaglige samarbeidsfora.

Styringsgruppe for barn og unge:

Kommunens forebyggende og tverrfaglige arbeid for barn og unge er organisert i en *styringsgruppe*. Styringsgruppen ledes av kommunedirektøren. Øvrige medlemmer i styringsgruppen er; kommunalsjef oppvekst, kommunalsjef omsorg, kommunalsjef drift og utvikling, kommunepsykolog, leder for hjemmetjenesten, leder for helsestasjon, leder for barnevern, ungdomskontakt og kulturkonsulent. Kommunedirektøren leder gruppen, mens prosjektleder barn og unge og kommunepsykolog koordinerer den. Styringsgruppen jobber etter *Mandat for langsiktig, målrettet og strategisk satsing* og tiltaksplanen knyttet til dette, som ble vedtatt av kommunestyret 07.04.22. Vi kommer nærmere inn på mandatet og tiltaksplanen videre i kapitlet.

Team barn og unge:

Team barn og unge startet som prosjektgruppe for BTI, men har fortsatt på eget initiativ etter at prosjektfasen var over. Gruppen gikk fra å være prosjektgruppe til å fungere mer som en faggruppe, eller rådgivende gruppe. I *Mandat for langsiktig, målrettet og strategisk satsing på barn og unge* framgår det at *Team barn og unge* er en sentral ressurs i det tverrfaglige og forebyggende arbeidet i kommunen. Teamet består av *prosjektleder barn og unge*, kommunepsykolog, barnevernleder, rådgiver datakultur og kulturkonsulent. Teamet er underlagt ovennevnte *styringsgruppe barn og unge*. Gjennom BTI-arbeidet så teamet at det var mange hull i kommunens rammeverk innenfor skole, helse og alle sektorer som involverer barn og unge, og ønsket å følge opp dette. Teamet har diskutert og undersøkt ulike problemstillinger og tema som angår barn og unge i kommunen, spesielt med fokus på forebygging. Teamet har definert sine egne mål som framgår på kommunens nettside:

- Arbeide for et langsiktig, strategisk og målrettet arbeid for barn og unge i Kåfjord kommune, med særlig fokus på forebygging
- Være tilgjengelig for barn og unge, samt folkevalgte og innbyggere – rådgivende funksjon
- Bidra til utvikling og fremoverlent satsning i alt arbeid som angår barn og unge

Gruppen har blant annet tatt tak i resultatene fra *Ung Data-undersøkelsen*¹⁷ og gjennomgått disse. Mandatet ble utarbeidet som et direkte resultat av *Ung Data-rapporten*. Ifølge prosjektleder barn og unge er det ingen fast rapportering mellom *Team barn og unge* og *styringsgruppen*.

Fellesmøter for barn og unge:

Dette er en møtearena kommunelegen tar initiativ til, der helsestasjon, barnevern, og kommunepsykologen møter. PPT eller BUP møter også av og til. Det har vært møter hver tredje uke, men denne arenaen er ikke så operativ nå, opplyses det. Siste møte var i januar 2023. I møtene har det blitt drøftet overordnede utfordringer og anonymiserte problemstillinger.

---

¹⁷ Ungdata er barne- og ungdomsundersøkelser der skoleelever over hele landet svarer på spørsmål om foreldre, venner, skole, lokalmiljø, fritidsaktiviteter, helse og trivsel

Skolehelseteam:

Alle skolene i kommunen har et skolehelseteam, men det er ulike rutiner for agenda og gjennomføring av møter i disse. Barneverntjenesten deltar fast på skolehelseteam ved Olderdalen skole. Her tas generelle tema opp etter et årshjul som er utarbeidet. Ved Manddalen skole har barneverntjenesten kun deltatt på et møte som gjaldt et par konkrete saker, der det var ønske om råd og veiledning. Indre Kåfjord skole er privat, og har egne rutiner for slike møter. *Barnekoordinator* stiller på disse møtene på forespørsmål.

Barnehagehelseteam: Det opplyses at kommunen har et barnehagehelseteam, men barnevernleder er usikker på om det i skrivende stund er aktivitet i dette.

4.3 Overordnede planer, styring og forankring

For å undersøke styring og forankring av det forebyggende arbeidet, har vi lagt til grunn oppvekstplan, mandat for langsiktig, målrettet og strategisk satsning på barn og unge med tilhørende tiltaksplan, økonomiplan og budsjett, samt årsmelding for oppvekstsektoren.

Oppvekstplan

Kåfjord har vedtatt *Kommunedelplan for oppvekst - Kåfjordsekken* for perioden 2015-2025. Dette er en strategisk plan for oppvekst som er en temaplan under samfunnsdelen for kommuneplan i perioden 2015-2027. Oppvekstplanen gir retning og grunnlag for politiske og administrative beslutninger i planperioden. I innledningen framgår det at planen er styrende for alle som jobber med barn og unge i Kåfjord kommune, og den skal legges til grunn for organisering av tjenester, tverrfaglige samarbeidsarenaer, barnehage- og skolestruktur og ansvarsfordeling. Videre fremgår det at planen gir forventninger til resultatoppgjør, ressursbruk og økonomiske prioriteringer. Planen tar for seg målområder innenfor:

1. samfunn og samhandling
2. brukere og tjenestekvalitet
3. organisasjon og medarbeiderutvikling
4. økonomi og ressursstyring

Under målområde 2 er en av strategiene *satsing på forebygging og tidlig innsats*. Her framkommer det en rekke aktiviteter som gjelder blant annet tverrfaglig samarbeid, planarbeid, utvikling av rutiner for overganger fra/ til hjem, barnehage, skole til og med videregående opplæring, og tiltak som for eksempel foreldreveiledning, beredskapsteam mot mobbing og Familiens hus. Under målområde 4 er en av strategiene *helhetlig og langsiktig planlegging*. Her er en av aktivitetene beskrevet som «fokus på planen «tidlig intervensjon og langsiktig oppfølging» for et tettere samarbeid mellom skole, SFO, barnehage og barnevern». Det har ikke lyktes revisor å få tak i den omtalte planen. Ifølge kommunens planstrategi for 2020-2023 skulle ny oppvekstplan vedtas i 2023. Kommunen har imidlertid opplyst at arbeidet med ny oppvekstplan ikke har startet, på grunn av manglende kapasitet og andre tidkrevende hendelser dette året.

Mandat for langsiktig, målrettet og strategisk satsning på barn og unge

Mandatet ble utformet av *Team barn og unge* etter forespørsel fra kommunedirektør og kommunalsjefer, og vedtatt i kommunestyret 07.04.22. Mandatet tar i hovedsak for seg hvordan kommunen må arbeide de neste årene for å sikre best mulige oppvekstvilkår for barn og unge i kommunen, med fokus på forebygging. Ifølge mandatet har det gjennom de siste årene blitt gjennomført flere tiltak for barn og unge i kommunen, gjerne initiert av ildsjeler eller ansatte som arbeider for denne målgruppen. Gjennom mandatet oppfordrer teamet til langsiktig, målrettet og strategisk satsning på disse gruppene som er forankret i ledelsen.

Teamet framholder at for å oppnå best mulige resultater, må kommunen sette seg tydelige mål, plassere ansvar, evaluere jevnlig og frigjøre midler til nødvendig utvikling.

Mandatet tar utgangspunkt i at det langsiktige arbeidet bør utformes basert på resultater fra kartlegginger av behov hos barn og unge, og av behov i kommunens tjenester. Denne kunnskapen får kommunen blant annet gjennom Ungdata-undersøkelsen, Elevundersøkelsen og BTI-undersøkelsen som vi kommer nærmere tilbake senere i dette kapitlet. I mandatet oppsummeres det at resultatene fra Ungdata- og Elevundersøkelsen peker på mobbing, ensomhet og utenforskap som problemområder for barn og unge i Kåfjord kommune. Teamet framhever at det er viktig å iverksette tiltak på disse områdene i årene som kommer.

Teamet etterlyser strukturer i kommunen som sikrer at man ut fra undersøkelsenes resultater iverksetter målrettede og strategiske tiltak. Videre fremhever teamet at det langsiktige arbeidet bør være kunnskapsbasert og bygge på nasjonale føringer. Team barn og unge etterlyser en oppdatert oversikt over de ansattes kompetanse på barn- og ungefeltet for å kunne utnytte den samlede kunnskapen best mulig. Gruppen peker også på *Utenfor-regnskapet* til KS som et nyttig verktøy for å synliggjøre effekten av igangsatte og/ eller planlagte tiltak.

I mandatet påpekes kommunens overordnede ansvar for å fremme gode oppvekstvilkår som følge av oppvekstreformen, og ansvaret for å vedta en plan for forebygging av omsorgssvikt og atferdsvansker etter barnevernloven § 3-1. Videre fokuseres det i mandatet på kommunens ansvar for å jobbe systematisk forebyggende og holde oversikt over helsetilstanden i befolkningen i medhold av folkehelseloven. Ut fra folkehelseloven skal kommunen utarbeide et samlet oversiktsdokument hvert fjerde år som skal ligge til grunn for det langsiktige folkehelsearbeidet. I Kåfjord ble et slikt oversiktsdokument ferdigstilt i mars, og sist revidert etter politiske innspill 25.06.23.

Oppsummert peker Team barn og unge på følgende utfordringer:

- Etablerte holdninger og kulturer i lokalsamfunnet
- Mangel på opplevd tid og ressurser til å jobbe forebyggende
- For mye «brannslukningsarbeid» innenfor de ulike instansene
- Vanskeligheter med å vise effekten av forebyggende arbeid på kort tid

I tilknytning til mandatet er det utarbeidet en handlingsplan/ tiltaksplan som tydeliggjør blant annet tiltak, finansiering, tidsperspektiv og samarbeidspartnere i arbeidet. Hovedtemaene i tiltaksplanen er:

- Et målrettet, strategisk og langsiktig arbeid
- Mobbing og utenforskap
- Holdningsskapende og forebyggende arbeid
- Fritidstilbud
- Skolestruktur (Etter vedtak i kommunestyret følges dette punktet opp i egen sak)

Prioritering av ressurser til forebygging er et sentralt tema i mandatet. Kommunestyret vedtok i sak 31/22 å stille seg bak forslaget til mandat, og ba administrasjonen ta denne satsningen inn i budsjett for 2023.

Plan for å forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker

Kåfjord kommune har per i dag ingen overordnet, forebyggende plan for barn og unge. Barnevernleder og kommunepsykolog har i samarbeid med Team barn og unge nylig startet et arbeid med plan for å forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker, men har løftet arbeidet med

planen til kommunedirektøren for forankring i administrativ ledelse. Teamet avventer avklaring for det videre arbeidet. Barnevernleder ser det blant annet som viktig å involvere *Miljø, drift og utviklingsavdelingen* når det gjelder fritidsklubbene og biblioteket, som er viktige arenaer for mange unge.

Økonomiplan

I *Budsjett 2023 – Økonomiplan 2024-2026* framkommer tverrfaglig samarbeid og koordinering under «satsningsområder». Her beskrives at det er etablert en tverretattlig styringsgruppe for å ivareta og koordinere det tverretattlige arbeidet rettet mot barn og unge, og at målet med arbeidet er å skape en trygg og sikker oppvekst for barn og unge i Kåfjord. Ifølge planen har styringsgruppen foreløpig initiert, omsøkt og gjennomført følgende aktiviteter:

- 2-årig prosjekt «Systematisk identifikasjon og oppfølging av utsatte barn»¹⁸. Det er bevilget midler for implementering av modellen frem til 2023.
- Interkommunalt 5-årig folkehelseprosjekt «Frafallsprosjektet» med Lyngen som vertskommune med Troms Fylkeskommune som prosjekteier. Årlig tilskudd til Kåfjord på kr. 260 000 frem til 2024.

I økonomiplanen framgår det også at det er vedtatt mandat, strategier samt tiltak for arbeidet med barn og unge i årene fremover. Utover dette framgår det ikke hvilke økonomiske rammer som settes for dette arbeidet.

Årsmelding oppvekst

I kommunens årsmelding for 2022 framgår det under oppvekstsjefens vurdering at kommunen har tverrfaglig forum for arbeidet med - og rettet mot, barn og unge. I dette forumet tas det opp, og diskuteres saker som angår barn og unge i Kåfjord kommune. Kommunen har kommunepsykolog, ungdomskontakt, kulturkonsulent og barnekoordinator som alle jobber for gode oppvekst vilkår for barn og unge i kommunen¹⁹.

I intervjuene med ansatte i kommunen har revisor fått opplyst at initiativ i det forebyggende arbeidet som regel kommer fra Team barn og unge på bakgrunn av deltakernes personlige engasjement for kommunens oppvekstvilkår. De ansatte vurderer at det er behov for å formalisere føringer og strukturer slik at det forebyggende arbeidet blir levedyktig over tid.

4.4 Bedre tverrfaglig innsats (BTI)

BTI er en nasjonalt anerkjent samhandlingsmodell som beskriver den sammenhengende innsatsen i og mellom tjenester rettet mot gravide, barn, unge og familier som det er knyttet bekymring til. Modellen skal bidra til tidlig innsats, samordnede tjenester og foreldreinvolvering, og kan ivareta både universell, selektiv og indikativ forebygging. Kåfjord kommune fikk i desember 2019 midler fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) gjennom tilskuddsordningen «systematisk identifikasjon og oppfølging av utsatte barn» til å iverksette BTI-prosjektet. Midlene har blitt brukt til å styrke kommunens utviklingsarbeid, forebyggende arbeid, og arbeid som skal hindre problemutvikling, ekskludering og marginalisering av barn og unge. I prosjektmandatet for BTI framgår det at Bufdir blant annet satte som kriterium at arbeidet med modellutvikling må være forankret i kommunens administrative og politiske ledelse.

---

¹⁸ Ifølge kommunen er det BTI-prosjektet som er omtalt her

¹⁹ Årsmelding 2022, punkt 3.1.5

I modellen beskrives det at tidlig innsats handler om å forebygge mer og avdekke vansker tidligere. Samordnede tjenester handler i denne sammenhengen om et bedre samarbeid og en bedre framdrift når kommunale basistjenester som for eksempel helsestasjon, skole eller barnehage og hjelpetjenester som for eksempel PPT, barnevern eller helsetjenester i fellesskap skal hjelpe barn/unge/familier. BTI-modellen skal gi en klar struktur som bidrar til bedre samhandling.

Handlingsveileder

Prosjektet har blant annet resultert i en digital handlingsveileder som skal gi ansatte, brukere og foresatte tips og verktøy i prosessen fra bekymring til handling på ulike trinn. Veilederen beskriver strukturene og prosessene i arbeidet med barn og unge, både innenfor den enkelte tjeneste og mellom tjenestene. Veilederen er delt inn i fire nivåer og inneholder konkrete metoder, rutiner og verktøy:

Utklipp fra Kåfjord kommunes digitale handlingsveileder

The screenshot shows a digital action guide with four levels (Nivå 0 to Nivå 3) for handling concerns. Each level includes a description and a list of steps (Trinn).

Nivå 0	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Definer bekymringen for et barn. Del bekymringen med nærmeste leder, før du eventuelt deler den med foresatte/barnet.	Jobb sammen med foresatte og barn for å finne en løsning. Her blir det i utgangspunktet jobbet innen en enkelt tjeneste/avdeling.	Jobb i tverrfaglig samarbeid mellom kommunale tjenester, foresatte og barn for å løse utfordringen.	Jobb i tverrfaglig samarbeid mellom ulike kommunale tjenester, foresatte/barn og henviste tjenester for å løse utfordringen.
Trinn:	Trinn:	Trinn:	Trinn:
1 Definer bekymringen for et barn	1 Samtykke til stafettlogg	1 Nettverksmøte – oppstart	1 Første møte med aktuell instans
2 Del bekymringen med lederen din	2 Skap felles forståelse	2 Nettverksmøte – planlegg tiltak	2 Planlegg tiltak
3 Del bekymringen med foresatte/barnet	3 Iverksett tiltak	3 Iverksett tiltak	3 Iverksett koordinerte tiltak
4 Grunn til videre oppfølging?	4 Evalueringsmøte – drøftingsdel	4 Evalueringsmøte – drøftingsdel	4 Evalueringsmøte – drøftingsdel
5 Avslutt saken	5 Evalueringsmøte – beslutning om veien videre	5 Evalueringsmøte – beslutning om veien videre	5 Evalueringsmøte – beslutning om videre koordinert innsats

Ved mistanke om vold eller overgrep skal du ta direktekontakt med Politiet [112](#) eller Kåfjord barnevernvakt (kl 08.00 til 15.30): [77 71 92 60](#) / Nord-troms barnevernvakt (kl 15.30 til 08.00): [41 70 61 40](#)

Kilde: Kåfjord kommune

Stafettloggen

I samhandlingen mellom tjenestene kan verktøyet Stafettloggen brukes for å gi en oversikt over blant annet ulike aktører, tidslinje, ansvarlige og beslutninger som er tatt i forhold til et barn/ungdom som har behov for ekstra innsats. Stafettloggen fungerer også som en dokumentasjon av prosessen og samhandlingen mellom tjenestene og foresatte.

Samhandlingsmodell

Prosjektet har også resultert i en samhandlingsmodell for Kåfjord kommune, som skal bidra til tidlig identifikasjon og koordinert oppfølging av barn og unge på tvers av tjenester og nivåer. Samhandlingsmodellen er delt inn i tre nivåer:

- Kommun nivå: overordnede strategier, planer og prosedyrer for tverrfaglig samarbeid
- Tjenest nivå: samarbeidsrutiner, verktøy og tverrfaglige møteplasser for å bidra til identifikasjon og oppfølging av barn i målgruppen
- Individ nivå: metoder, prosedyrer og opplæring i identifisering av barn som har behov for hjelp, og tiltaksarbeid for målgruppen

I samhandlingsmodellen er det beskrevet følgende tverrfaglige møtearenaer:

- Styringsgruppe for barn og unge: sammensatt av representanter fra tjenester som er i kontakt med barn og unge, oppvekstsjef, helse- og omsorgssjef og kommunedirektør.
- Prosjektgruppe barn og unge: underlagt styringsgruppen, arbeidsgruppe for BTI. I tillegg arbeides det med tiltak rettet mot barn og unge, samt undersøkelser som for eksempel Ungdata og Elevundersøkelsen
- Stafettloggmøter: tverrfaglige møter i enkeltsaker etter handlingsveilederen i BTI
- Skolehelseteam: drøfting av sosiale utfordringer i elevgruppen, overgang fra barnehage til skole og andre relevante tema. Deltakere fra aktuelle faggrupper innkalles ved behov
- Koordinerende enhet: drøfter enkeltsaker angående brukere av ulike helsetjenester i kommunen. Helse- og omsorgssjef, barnekoordinator, ansvarlig for aktuell bruker og representanter fra andre aktuelle tjenester deltar.

Prosjektet gikk i 2022 over i en implementeringsfase, og prosjektmidlene opphørte fra 01.01.23. Kommunen leverte sluttrapport til Bufdir den 30.04.23. I rapporten beskrives det at BTI-arbeidet er godt kjent blant folkevalgte og kommuneledelse og er godt forankret. Videre vises det til at prosjektet er innlemmet i handlingsplan for psykososialt skolemiljø, og i tiltaksplan for barn og unge. I *handlingsplan for psykososialt skolemiljø* framgår det at ved opprettelse av aktivitetsplan etter opplæringsloven § 9 A-4, skal Stafettloggen benyttes. Det framgår at barnekoordinator foreløpig også fungerer som koordinator for BTI-prosjektet framover, og at arbeidet også videreføres gjennom oppfølging i Team barn og unge og styringsgruppe barn og unge. Det framgår ikke hvordan tiltaket skal finansieres etter prosjektperiodens utløp, annet enn at rollene barnekoordinator har kan kombineres med BTI-prosjektet.

4.5 Kartlegging av tverrfaglig samarbeid

Et av kriteriene Bufdir stilte for å gi tilskudd til BTI-prosjektet, var at kommunen skulle kartlegge egen samhandling, kompetanse og tilbud når de mottok tilskuddet. I forbindelse med utviklingsarbeid knyttet til BTI-prosjektet, ønsket kommunen en oversikt over samarbeid, samhandlingserfaring, rutiner og kompetanse knyttet til tidlig identifikasjon og oppfølging av utsatte barn og unge. Undersøkelsen ble gjennomført av Kompetansesenter rus Nord-Norge (KoRus-Nord) i 2021. Rapporten fra undersøkelsen resulterte i en rapport som gir et bilde av ansattes kompetanse og erfaringer med barn, unge og familier som det er knyttet bekymring til, samt kommunens rutiner for samhandling mellom tjenester. Målgruppen for undersøkelsen var ansatte som jobber direkte eller indirekte med barn, unge og gravide, samt tjenester som kommunen samarbeider med om disse gruppene, herunder:

- Skole
- Barnehage
- PPT
- Kommunepsykolog
- Tannhelse
- Helse- og omsorgsadministrasjonen
- Kultur, ungdom og bibliotek
- Barneverntjenesten
- PU-tjenesten/ hjemmebasert omsorg
- Helsestasjon
- Legetjenesten
- Nav og flyktningetjenesten
- Politi

Av respondentene som svarte på undersøkelsen, utgjorde de to største gruppene ansatte i skole med 47 % og ansatte i barnehage med 19 %. Vi gjengir her noen av resultatene som vi vurderer har relevans for å beskrive forebygging og samhandling for barn og unge i Kåfjord kommune.

Systemkunnskap, rutiner og lovverk

På undersøkelsens spørsmål om egen tjeneste har nedskrevne rutiner for handling ved bekymring for barn/ ungdom, svarte halvparten «ja» på at de kjente til innholdet i rutinene, men kun 42 % mente rutinene i stor grad ble fulgt. Undersøkelsen indikerte at nesten 70 % av respondentene som deltok hadde tilgang til en tverretattlig arena i kommunen for drøfting av bekymring rundt et barn/ ungdom.

Samarbeid og samhandling

Undersøkelsen viste at de fleste ansatte vet hvilke tjenester de kan søke råd og veiledning hos, når de har ulike bekymringer for barn og unge. I undersøkelsen kom det fram at mange ansatte opplevde samarbeidet med andre instanser som positivt når det gjaldt tilgjengelighet, hyppig kontakt, kommunikasjon og faglig kompetente ansatte. En stor andel av de ansatte som deltok i undersøkelsen formidlet at kommunen burde jobbe for bedre samarbeid mellom instansene. De ansatte ønsket blant annet avklaring av ansvarsforhold og en felles handlingsplan for det tverrfaglige arbeidet. Flere påpekte i undersøkelsen at det burde utarbeides tydelige rutiner for tverrfaglig samarbeid, rutiner for håndtering av bekymringer, rutinebeskrivelser for tjenesteområdene, og at rutinene burde gjøres tilgjengelige på kommunens hjemmeside.

4.6 Kartlegging av barn og unges behov

En måte å få innsikt i status og behov hos barn og unge i kommunen, er gjennom Ungdata-undersøkelsen. Ungdata er lokale barne- og ungdomsundersøkelser der skoleelever over hele landet svarer på spørsmål om foreldre, venner, skole, lokalmiljø, fritidsaktiviteter, helse og trivsel, som gjennomføres hvert fjerde år. Undersøkelsene er tilpasset barn og ungdom på mellomtrinnet (5.-7. trinn), ungdomstrinnet og i videregående opplæring. Gjennom flere års deltakelse i Ungdata kan man se positiv og negativ utvikling på ulike felt. I Kåfjord ble undersøkelsen sist gjennomført i 2021. Etter undersøkelsen gjennomgikk Team barn og unge resultatene og utarbeidet et notat som ble lagt fram for kommunestyret 01.10.21. I notatet presenterte prosjektgruppa først og fremst resultatene som var bekymringsfulle, og som ga en pekepinn på hvor fokuset burde være framover i arbeidet med barn og unge. Ny Ungdata-undersøkelsen skal etter planen gjennomføres i 2024.

Elevundersøkelsen er en annen kilde til kunnskap om barn og unges behov. Elevundersøkelsen er en årlig, nasjonal undersøkelse der elever på 7. trinn, 10. trinn og vg1 svarer på spørsmål om blant annet trivsel, mobbing, miljø, motivasjon og læring. Undersøkelsen kan også frivillig gjennomføres på andre trinn.

Høsten 2021 ble det gjennomført en intern undersøkelse i ledergruppen og blant virksomhetsledere med barn og unge som tema. Undersøkelsen ble initiert av prosjektleder barn og unge sammen med Team barn og unge som en del av forarbeidet med mandatet. Undersøkelsen viste at ledelsen i kommunen så følgende utfordringer blant barn og unge i Kåfjord:

- Psykisk helse
- Sårbare sosiale nettverk som følge av liten tetthet av ungdommer
- Mobbing, ensomhet, press og forventninger
- Avstander mellom bygdene
- For lite samhandling

I undersøkelsen framkommer det at man som mulige løsninger på ovennevnte utfordringer kunne være:

- Fokus på forebygging
- Holdningsskapende arbeid
- Styrke ungdomsmedvirkning
- Styrke fritidstilbud
- Bedre utnyttelse av nåværende ressurser

I 2023 ble det utarbeidet et oversiktsdokument over folkehelse- og påvirkningsfaktorer i Kåfjord kommune. Ifølge folkehelseloven § 5 skal en slik oversikt utarbeides hvert fjerde år, og gi en oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorene som kan påvirker denne. Oversikten skal i tillegg til å identifisere folkehelseutfordringer, gi en vurdering av konsekvenser og årsaksforhold, og se på utviklingstrekk som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer og -forskjeller. Et av hovedområdene som omtales i dokumentet er oppvekst- og levekårsforhold.

4.7 Barneverntjenestens tilstandsrapport og egenvurderingstilsyn

Barneverntjenesten skal årlig legge fram en tilstandsrapport for kommunestyret, jf. barnevernloven § 2-1. Kunnskapen kommunen mottar gjennom den årlige tilstandsrapporten vil være en del av grunnlaget for planleggingen av det forebyggende arbeidet og barneverntjenestens rolle i dette arbeidet²⁰.

I rapporten for 2022 ble virksomheten og ulike temaområder presentert. Det ble referert til at barneverntjenesten hvert halvår rapporterer til Statsforvalteren i Troms og Finnmark på ulike krav i barnevernloven. Barneverntjenestens halvårsrapportering for 2022 var uten lovbrudd. Dette innebærer blant annet at barneverntjenesten overholdt fristene for gjennomgang av bekymringsmeldinger og gjennomføring av undersøkelser i 2022.

I tilstandsrapporten opplyses det også at barneverntjenesten høsten 2021 gjennomførte et egenvurderingstilsyn i regi av Statsforvalteren knyttet til barneverntjenestens arbeid med undersøkelser. I den forbindelse gjennomgikk barneverntjenesten 20 av sine egne undersøkelsessaker for å vurdere om håndteringen hadde vært i tråd med lovens krav. Ut fra gjennomgangen og spørsmålene barneverntjenesten skulle besvare, ble en oppsummering sendt til Statsforvalteren i oktober 2021. Barneverntjenesten avdekket lovbrudd når det gjaldt barns medvirkning, jf. barnevernloven § 1-6. Barneverntjenesten la en plan for retting av lovbruddet, der framgår det at barneverntjenesten planla å iverksette følgende tiltak:

- Endre mal for undersøkelsesplan: lage eget felt for samtaler med barn, der antall samtaler og tidspunkt for samtale skal framkomme. I hjelpeteksten skal det framkomme at dersom det ikke skal samtales med barnet, skal det gjøres en skriftlig vurdering av dette.
- Tjenesten har rutine for at det i saksdrøftingen skal fremkomme viktige datoer (frist for undersøkelse, evaluering av tiltaksplan, eller lignende). I malen for saksdrøfting legges det inn «neste samtale med foreldre» og «neste samtale/ treffpunkt med barnet», så saksbehandler kan fylle inn dato for dette i forkant av drøfting.

Ledelsen skulle følge med på at endringene ble iverksatt ved å endre tekstmalen for undersøkelsesplan og saksdrøfting, og følge med på vurdering, planlegging og gjennomføring

---

²⁰ Prop. 133 L pkt. 21.1.4.4

av samtaler med barna i forbindelse med saksdrøfting. Effekten av tiltakene skulle evalueres i møter 10.02.22 og 23.05.22. Statsforvalteren vurderte at planen for å rette lovbruddene var tilfredsstillende, og avsluttet tilsynet 03.12.21.

5 VURDERING AV DET FOREBYGGENDE ARBEIDET

Har kommunen forebyggende arbeid blant barn og unge i tråd med sentrale krav i regelverket og egne mål?

Revisjonskriterier

Kåfjord kommune skal sørge for å:

- Forankre det forebyggende arbeidet på øverste politiske og administrative nivå
- Ta utgangspunkt i barn og unges behov ved utforming av forebyggende tiltak
- Etablere rutiner for samarbeid mellom tjenester for barn og unge
- Koordinere og samordne arbeidet med barn og unge

Godt forebyggende arbeid handler om å identifisere behovene i befolkningen, sørge for at det finnes relevante tilbud fra ulike instanser, og legge til rette for at de ulike tjenestene samarbeider²¹. Kommunen står fritt til å organisere det forebyggende arbeidet, men departementet påpeker at forutsetninger for godt forebyggende arbeid er at de ulike instansene har tydelig definerte roller i det samlede tjenestetilbudet, og at tjenestene dimensjoneres slik at kapasiteten og kompetansen er tilstrekkelig til å tilby nødvendig hjelp og oppfølging til rett tid. I dette kapitlet vil vi ta utgangspunkt i den overordnede beskrivelsen av forebyggende arbeid for barn og unge som er gjort i kapittel 4, og vurdere funnene opp mot de ovennevnte revisjonskriteriene.

5.1 Forankring av det forebyggende arbeidet

En forutsetning for systematisk arbeid med forebyggende innsats er tydelig ledelse og tydelig forankring. Planlegging av forebyggende innsats vil påvirke hvordan kommunene organiserer og koordinerer tjenestetilbudet. Departementet uttaler at en plan vedtatt i kommunestyret vil bidra til overordnet forankring av det forebyggende tilbudet og fordeling av kommunens ressurser til dette arbeidet²².

Når det gjelder overordnede planer, har kommunen en oppvekstplan for perioden 2015-2025, som er nærmere omtalt under kapittel 4.1.3. I planen er det strategier for *satsing på forebygging og tidlig innsats og helhetlig og langsiktig planlegging*. En av aktivitetene som er beskrevet er *fokus på planen «tidlig intervensjon og langsiktig oppfølging»* for et tettere samarbeid mellom skole, SFO, barnehage og barnevern. Revisor har forsøkt å få tak i planen *«tidlig intervensjon og langsiktig oppfølging»*, men har ikke lyktes. Ingen av personene som ble intervjuet, kjenner til denne.

I oppvekstplanen kommer barnevern som fagområde i liten grad fram, selv om området er organisert under oppvekst. Forebygging og tidlig innsats er som tidligere nevnt en av strategiene i planen. Kåfjord kommune har ikke utarbeidet og vedtatt plan for forebygging av omsorgssvikt og atferdsvansker, jf. barnevernloven § 3-1 andre ledd. Barnevernleder og kommunepsykolog har i samarbeid med Team barn og unge nylig startet et arbeid med plan

²¹ Prop. 133 L pkt. 21.1.4.1

²² Prop. 133 L pkt. 21.1.4.4

for å forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker, og har løftet arbeidet med planen til kommunedirektøren for forankring i administrativ ledelse.

Kommunestyret vedtok 07.04.22 *Mandat for langsiktig, målrettet og strategisk satsning på barn og unge* med tilhørende tiltaksplan. Det er ikke klart for revisor hvilken status mandatet har i kommunens planstrategi. Revisor vil bemerke at det er forskjell på et mandat og en plan. Et *mandat* har betydningen *oppdrag eller fullmakt til å gjøre noe*, mens en *plan* viser til en overordnet beskrivelse av *mål og rutiner* for å utføre noe. Revisor finner ikke at det framkommer klare mål på et overordnet nivå for det forebyggende arbeidet i mandatet. Kommunestyret vedtok i sak 31/22 å stille seg bak forslaget til mandat, og ba administrasjonen ta denne satsningen inn i budsjett for 2023. Det ble ikke konkretisert hva de ulike tiltakene ville medføre av utgifter. Revisor finner ikke at tiltakene framkommer i økonomiplanen eller budsjettet.

Revisors vurdering

Ut fra den samlede informasjonen revisor har fått om det forebyggende arbeidet i Kåfjord kommune, er det flere tiltak og tverrfaglige samarbeid som har forebygging rettet mot barn og unge i fokus. En utfordring ansatte selv har påpekt, er at mye av det tverrfaglige og forebyggende arbeidet er drevet av ansatte som gjennom sine roller er engasjert i denne målgruppen. Kommunen har ikke utarbeidet en overordnet plan for det forebyggende arbeidet. *Mandat for langsiktig, målrettet og strategisk satsning på barn og unge* oppfylder noen av formålene med en slik plan, men det er ikke fastsatt overordnede mål for det forebyggende arbeidet. Mandatet og handlingsplanen som er vedtatt, framstår etter revisors syn som lite forpliktende når den økonomiske rammen rundt tiltakene ikke framkommer i budsjettet. Revisor vurderer at kommunen mangler en overordnet plan forankret i politisk og administrativ ledelse som beskriver mål og organisering av det forebyggende arbeidet. Revisor vurderer på bakgrunn av dette at revisjonskriteriet om at *Kåfjord kommune skal sørge for å forankre det forebyggende arbeidet på øverste politiske og administrative nivå som til dels oppfylt*.

5.2 Barn og unges behov

Departementet uttaler at et godt forebyggende arbeid handler om å identifisere behovene i befolkningen, sørge for at det finnes relevante tilbud fra ulike instanser, og legge til rette for at de ulike tjenestene samarbeider²³. En plan for å forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker bør bygge på kunnskap om barn og unges behov.

Kåfjord kommune har blant annet gjennom Ungdata-undersøkelsen, Elevundersøkelsen og oversiktsdokumentet for folkehelse, og barneverntjenestens tilstandsrapport oversikt over og kunnskap om barn og unges behov. Gjennom de tverrfaglige foraene utveksles også de ulike tjenestene for barn og unge informasjon om målgruppen og deres behov. I *Mandat for langsiktig, målrettet og strategisk satsning på barn og unge* er kunnskapen om barn og unge i kommunen gjengitt og oppsummert, og det er foreslått ulike forebyggende tiltak ut fra dette. Oversiktsdokumentet for folkehelse ble utarbeidet i 2023, ny Ungdata-undersøkelse skal etter planen gjennomføres i 2024, Elevundersøkelsen gjennomføres årlig og barneverntjenesten legger hvert år fram en tilstandsrapport for kommunestyret. Dette vil gi kommunen oppdatert kunnskap på en rekke relevante områder for det videre arbeidet.

---

²³ Prop. 133 L pkt. 21.1.4.1

Revisors vurdering

Revisor vurderer at kommunen har innsikt i status og behov hos barn gjennom kartleggingene og oppsummeringene som er nevnt. Dette kunnskapsgrunnlaget er brukt som utgangspunkt for forebyggende tiltak som følger av *Mandat for langsiktig, målrettet og strategisk satsning på barn og unge*. Selv om det i mandatet mangler overordnede mål, vil kunnskapsgrunnlaget være et godt utgangspunkt i arbeidet med å utarbeide en plan for å forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker. Revisor vurderer på bakgrunn av dette at revisjonskriteriet om at *Kåfjord kommune skal sørge for å ta utgangspunkt i barn og unges behov ved utforming av forebyggende tiltak som oppfylt*.

5.3 Rutiner for samarbeid, samordning og koordinering

Samarbeid på systemnivå handler om å etablere samarbeidsstrukturer på tvers av velferdstjenestene. Endringer i 14 velferdstjenestelover som kom i 2022 ble iverksatt for å forplikte den enkelte tjenesten til å samarbeide. Samtidig er det opp til kommunen å avgjøre hvordan samarbeidsplikten skal oppfylles, og hvordan samarbeid og forebyggende arbeid skal organiseres, og det forventes fra departementet at kommunen etablerer rutiner for samarbeid. For aktører som har roller i det forebyggende arbeidet, er det sentralt at systemer og strukturer synliggjør hvordan samarbeidet skal foregå. Det er viktig at arbeidet med barn og unge koordineres eller samordnes og at noen har hovedansvaret for en slik koordinering eller samordning.²⁴

Kåfjord kommune har flere tverrfaglige møtearenaer og samarbeidsfora der barn og unge er tema. I de ulike foraene er både ulike fagområder og nivåer i kommunen representert, disse er nærmere beskrevet i kapittel 4.1. Kåfjord kommune har innført BTI-modellen og implementert en handlingsveileder og en samhandlingsmodell. I løpet av prosjektperioden har kommunen kartlagt sitt tjenestetilbud for barn og unge, kompetanse i tjenestene, og den tverrfaglige samhandlingen. En stor andel av de ansatte som deltok i undersøkelsen formidlet at kommunen burde jobbe for bedre samarbeid mellom instansene gjennom en avklaring av ansvarsforhold og en felles handlingsplan for det tverrfaglige arbeidet. Flere påpekte i undersøkelsen at det burde utarbeides tydelige rutiner for tverrfaglig samarbeid, rutiner for håndtering av bekymringer, rutinebeskrivelser for tjenesteområdene, og at rutinene burde gjøres tilgjengelige på kommunens hjemmeside. Handlingsveilederen inneholder metoder, rutiner og verktøy i oppfølging av barn det er knyttet bekymring til. I samhandlingsmodellen beskrives blant annet hvem i kommunen som er ansvarlig i ulike faser og nivåer av bekymring, og den gir en oversikt over tverrfaglige møtearenaer. I *Mandat for langsiktig, målrettet og strategisk satsning på barn og unge* er det ikke tatt inn informasjon om hvordan etatene i kommunen skal samarbeide på ulike nivåer i det forebyggende arbeidet, utover det som framgår av tiltaksplanen.

Revisors vurdering

Etter revisors syn bidrar BTI- modellen til samarbeid og koordinering av tjenester for barn og unge i *enkeltsaker* gjennom rutiner for blant annet prosess og ansvarsfordeling. Modellen gir også en oversikt over de tverrfaglige møtearenaene som finnes, og hvem som deltar. Det er imidlertid ikke beskrevet mål og rutiner for samarbeid og koordinering av det forebyggende arbeidet på *systemnivå*. Revisor vurderer på bakgrunn av dette at revisjonskriteriet om at *Kåfjord kommune skal sørge for å etablere rutiner for samarbeid mellom tjenester for barn og unge og koordinere og samordne arbeidet med barn og unge som til dels oppfylt*.

---

²⁴ Jf. rundskriv Q-16/2007

6 SAKSBEHANDLING VED HJELPETILTAK

Er barneverntjenestens saksbehandling i saker om hjelpetiltak i tråd med regelverket?

Revisjonskriterier

Kåfjord kommune ved barneverntjenesten skal fatte vedtak om hjelpetiltak i tråd med krav i lovverket.

Kåfjord kommune ved barneverntjenesten skal utarbeide tiltaksplan på vedtakstidspunktet for alle barn som mottar hjelpetiltak. Tiltaksplanen bør inneholde:

- *Situasjonsbeskrivelse*
- *Mål*
- *Tiltak*
- *Tidsperspektiv/ tidsavgrensning*
- *Evalueringsstidspunkt*

Kåfjord kommune ved barneverntjenesten skal evaluere hjelpetiltak i tråd med føringer fra lovgiver ved å

- *Evaluere tiltakene minimum hvert kvartal*
- *Sørge for at barn blir informert og gis anledning til å uttale seg*
- *Innhente relevante opplysninger*
- *Dokumentere vurderinger i forbindelse med evaluering*

Barnevernleder har ansvaret for internkontrollarbeidet i barneverntjenesten. Barneverntjenesten har en digital rutinehåndbok, og deler av denne har de ansatte i tjenesten skrevet ut og bruker som et oppslagsverk. Rutinehåndboken har barnevernleder fått fra Tromsø kommune, og tjenesten er i en prosess med å tilpasse den til lokale forhold. Barnevernleder opplyser at tjenesten forsøker å ha en helhetlig gjennomgang av rutinene hver høst, men at endringer gjøres fortløpende dersom det oppdages feil i rutinene. Barnevernleder opplever sjelden at det oppstår avvik, da planlegging og oversikt sikrer at det ikke er et gjentakende problem. Barneverntjenesten har utarbeidet maler for *melding om enkeltvedtak, mal for tiltaksplan og mal for evaluering av hjelpetiltak*.

Barneverntjenesten i Kåfjord benytter saksbehandlingssystemet Familia og abonnerer på Vismas veileder på barnevernfeltet, som gir veiledning i tilknytning til de enkelte bestemmelsene i barnevernloven.

Vi vil i det følgende presentere funn etter gjennomgang av vedtak om frivillige hjelpetiltak til hjemmeboende barn i perioden 2021-2022, tiltaksplaner og dokumentasjon fra evaluering av tiltakene.

Alle barneverntjenestene i landet rapporterer hvert halvår på oppfyllelse av sentrale lovkrav og frister til statsforvalteren. Statsforvalteren sender inn rapporteringen til Bufdir, som blant annet benytter denne til å publisere statistikk på barnevernområdet. Ifølge Bufdirs *kommunemonitor* for Kåfjord i 2022 hadde alle barn i hjelpetiltak en tiltaksplan, og alle barn som hadde hatt tiltak lengre enn 3 måneder hadde fått tiltakene evaluert i henhold til kravene.

6.1 Vedtak

Revisor har gjennomgått 14 vedtak om frivillige hjelpetiltak som gjelder åtte barn i perioden 2021-2022. Alle vedtakene er skriftlige, og barneverntjenestens mal for vedtak er benyttet. I vedtaksmalen er det felt for dato, person- og adresseopplysninger om barnet og foreldrene, hva saken gjelder, bakgrunnsopplysninger, vedtak, evalueringsdato og underskrifter. Under feltet om vedtak framgår teksten *I henhold til delegert myndighet, jf. Kommunestyrevedtak av 30.06.88, fattes følgende vedtak*. Det er også lagt inn henvisning til lovhjemler, samt punkter om begrunnelse og vurdering av barnets beste.

6.1.1 Utredningsplikt

Barneverntjenesten skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17. Det skal komme frem av vedtaket hva som er barnets mening, og hvilken vekt den er tillagt. Vurdering av barnets beste skal også framgå.

Barnevernlovens system legger opp til at når barneverntjenestens mottar en søknad om hjelpetiltak, eller en bekymringsmelding, skal saken undersøkes nærmere for å vurdere om det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak, jf. barnevernloven § 4-3. En slik undersøkelse skal avsluttes med enten et vedtak om hjelpetiltak, eller et vedtak om henleggelse av saken. I alle saker om hjelpetiltak har derfor barneverntjenesten allerede utredet saken gjennom undersøkelsen. I undersøkelsen stilles det også krav til barnets medvirkning i samsvar med alder og modenhet.

Barnevernleder opplyser at barneverntjenesten er opptatt av å møte barna i forbindelse med undersøkelsen, også de minste barna som ikke nødvendigvis har språket på plass. I arbeidet med hjelpetiltak forsøker barneverntjenesten å møte barna i forbindelse med avslutning av undersøkelse og oppstart av tiltak. Men i de sakene hvor tiltaket i stor grad retter seg mot foreldrene, vurderer barnevernleder at barneverntjenesten kanskje ikke er flink nok til å snakke med barna.

I de gjennomgåtte vedtakene finner revisor at barnets medvirkning framgår i 5 av 13 aktuelle vedtak. Når det gjelder vurdering av barnets beste, framgår dette i 13 av 14 vedtak. Utover dette framgår det i alle vedtakene at saken er utredet gjennom forutgående undersøkelse, samt gjennom evaluering av allerede iverksatte tiltak der dette er aktuelt.

6.1.2 Begrunnelse

Barneverntjenestens vedtak skal begrunnes, slik at parten skal kunne forstå hvorfor et vedtak får det utfallet det gjør. Ifølge forvaltningsloven § 25 skal det i begrunnelsen vises til reglene vedtaket bygger på, og de faktiske forhold vedtaket bygger på. Videre bør de barnevernfaglige vurderingene og hovedhensyn som har vært avgjørende framgå.

I alle de 14 gjennomgåtte vedtakene framgår hjemmelsgrunnlaget for vedtaket og begrunnelse for barneverntjenestens avgjørelse. Begrunnelsen bygger ofte på vurderinger ut fra forutgående undersøkelse, eller oppfølging og evaluering av allerede igangsatte tiltak. Det varierer hvor omfattende begrunnelsen er, ut fra sakens alvorlighetsgrad.

6.1.2 Konkret innhold

Vedtaket må inneholde en klar og tydelig konklusjon, slik at det framgår hva tiltaket konkret inneholder. Dette er nødvendig for at parten får nødvendig informasjon om hva samtykket innebærer, eventuelt hva parten kan klage på. Dersom, det for eksempel fattes vedtak om

avlastning, bør omfanget framgå. Dersom det fattes vedtak om råd og veiledning, bør det framgå hvordan veiledningen skal innrettes.

I alle de 14 gjennomgåtte vedtakene kommer det klart fram hvilke tiltak som er besluttet å iverksette. Innholdet i tiltakene er i varierende grad konkretisert.

I flere saker er tiltaket *råd og veiledning* vedtatt, og det er varierende hvor konkretisert innholdet i tiltaket er. I noen vedtak framkommer det at råd og veiledning gis etter behov, eller når foreldrene selv ber om det, mens i andre vedtak er frekvens og innhold konkretisert.

6.1.3 Rettigheter og klageadgang

Vedtaket skal inneholde opplysninger om muligheten til å klage, klagefrist, klageinstans, fremgangsmåten ved klage og retten til å se sakens dokumenter.

Barneverntjenesten har utarbeidet et eget vedlegg til vedtaksmalen med informasjon om klageadgang og framgangsmåte ved klage. I de 14 gjennomgåtte vedtakene var vedlegget kun oversendt til revisor i 2 vedtak. Ifølge barnevernleder genereres vedlegget alltid når barneverntjenesten benytter vedtaksmalen og sendes ut til partene sammen med vedtaket, det ble bare ikke lagt ved da barneverntjenesten oversendte sakene til revisor.

6.1.4 Framgå samtykke

Hovedregelen er at hjelpetiltak er frivillig. Dette innebærer at den/ de tiltaket retter seg mot, må samtykke for at barneverntjenesten kan sette inn hjelpetiltak i familien. Samtykket bør være skriftlig. Dersom barnet er over 15 år og tiltaket involverer, eller direkte gjelder, barnet, må barneverntjenesten også innhente barnets samtykke.

I 10 av 14 vedtak framgår det i teksten at partene i saken har samtykket til alle tiltakene som er vedtatt. I et annet vedtak framgår det at foreldrene har samtykket til noen av tiltakene i vedtaket.

Samtykke kan også framgå ved underskrift av tiltaksplanen som er knyttet til vedtaket. Ingen av de oversendte tiltaksplanene er underskrevet. Barnevernleder oppgir at planene alltid gjennomgås med foreldrene, men at gjennomgangen ofte har blitt gjort på skjerm de siste årene, og at underskrift ikke alltid innhentes.

Barnevernleder opplyser at barneverntjenesten fatter vedtak om hjelpetiltak i de tilfeller det vurderes hensiktsmessige etter gjennomført undersøkelse. Konklusjonen på undersøkelsen legges frem på møte med foreldrene, og de blir forklart hvordan samtykkebaserte hjelpetiltak fungerer. Dersom foreldrene ikke samtykker, faller hjelpetiltaket bort. Ifølge barnevernleder framkommer samtykke til hjelpetiltak ikke på annen måte enn i referat fra møter der konklusjon av undersøkelsen legges fram, eller i signerte tiltaksplaner.

Revisors vurdering

Revisor fant at samtlige krav til vedtak etter forvaltningsloven og barnevernloven var oppfylt i 3 av 14 vedtak. Når det gjelder de øvrige undersøkte vedtakene, framgikk utredningsplikt, begrunnelse, konkret innhold og informasjon om rettigheter og klageadgang i alle vedtak, mens revisor fant at mangler når det gjelder dokumentasjon av barnets medvirkning, vurdering av barnets beste og samtykke til tiltak. På bakgrunn av ovennevnte vurderer revisor at revisjonskriteriet om at *Kåffjord kommune ved barneverntjenesten skal fatte vedtak om hjelpetiltak i tråd med krav i lovverket i stor grad, men ikke fullt ut, er oppfylt.*

6.2 Tiltaksplan

Når barneverntjenesten vedtar hjelpetiltak, skal det utarbeides en tidsavgrenset tiltaksplan som skal gi oversikt over hvilke tiltak som iverksettes og være et verktøy i evalueringen av tiltakene. Departementets anbefaler at tiltaksplanen inneholder følgende punkter:

- Situasjonsbeskrivelse – hva er barnets situasjon og behov i dag?
- Målbeskrivelse – hva er barnets situasjon når ønsket endring er oppnådd?
- Tiltaksbeskrivelse – hva skal til for å nå målene?
- Tidsperspektiv- hvor lenge skal tiltakene vare?
- Evaluering – hvordan skal vi finne ut om tiltakene fører mot målet?

Revisor har gjennomgått 14 tiltaksplaner som gjelder de samme 8 barna der barneverntjenesten fattet vedtak om hjelpetiltak i 2021-2022.

I malen for tiltaksplan er det lagt opp til at barnets navn og fødselsdato skal fylles ut, sammen med varighet for planen. Malen inneholder også felter for situasjonsbeskrivelse, hovedmål, delmål, tiltak, ansvar og tidsperspektiv. Videre har planen felter for signatur av leder, saksbehandler, foreldre og barnet, samt datering av underskrifter. Under punktet delmål er det satt inn følgende hjelpespørsmål: *Hva skal oppnås? Hvordan kan vi vite at målet er nådd?* (tegn på måloppnåelse). Under tiltak er det satt inn følgende hjelpespørsmål: *Hva skal bidra til å nå målet? Hvem skal ta ansvar for hva?*

Alle de 14 tiltaksplanene revisor har gjennomgått inneholder en situasjonsbeskrivelse, tidsperiode for planen, mål for arbeidet og det fremgår hvilke tiltak som er iverksatt og hvem som er ansvarlig for de ulike tiltakene. I malen for tiltaksplan er det ikke et eget felt for planlagte evalueringstidspunkter. Dette framgår derfor bare unntaksvis i planene. Hensikten med å legge evalueringstidspunkt i tiltaksplanen er å bidra til planlegging av jevnlig evaluering. Planlegging av evaluering kan også ivaretas på andre måter. I malen for vedtak er det satt inn et punkt for planlagt evalueringstidspunkt, og dette er fylt ut i 7 av 13 aktuelle vedtak.

Tiltaksplanen skal i utgangspunktet utarbeides på vedtakstidspunktet. Åtte av de 14 gjennomgåtte planene var utarbeidet på samme tidspunkt, eller i løpet av noen få dager etter at vedtaket om hjelpetiltak ble fattet. I tre av sakene var planene vi gjennomgikk opprettet eller endret i løpet av tiltaksperioden. Barnevernleder opplyser at det i disse tre sakene også ble opprettet tiltaksplan på vedtakstidspunktet, og at planene vi hadde fått tilsendt var nye planer med videreføring av tiltakene i de aktuelle vedtakene. I kommunedirektørens uttalelse opplyses det at det i de to gjenstående sakene også var utarbeidet tiltaksplan på vedtakstidspunktet, selv om disse ikke var oversendt til revisor.

Revisors vurdering

Revisor vurderer på bakgrunn av ovennevnte at revisjonskriteriet om at *Kåffjord kommune ved barneverntjenesten skal utarbeide tiltaksplan på vedtakstidspunktet for alle barn som mottar hjelpetiltak er oppfylt*. På bakgrunn av våre funn, samt opplysninger vi har mottatt fra barnevernleder og kommunedirektør, legger vi til grunn at kommunen har oppfylt revisjonskriteriet om å opprette tiltaksplan på vedtakstidspunktet i samtlige undersøkte saker. Vi ser grunn til å knytte et visst forbehold til at vi i totalt fem av sakene ikke har blitt forelagt dokumentasjon på dette.

Når det gjelder revisjonskriteriet om at tiltaksplanen etter departementets anbefaling bør inneholde; *situasjonsbeskrivelse, mål, tiltak, tidsperspektiv/ tidsavgrensning og*

evalueringstidspunkt, vurderer revisor at dette **i stor grad, men ikke fullt ut er oppfylt**. Revisor vurderer at alle tiltaksplanene oppfyller kravet til innhold når det gjelder situasjonsbeskrivelse, mål, tiltak og tidsperspektiv, men at evalueringstidspunkt bare framgår unntaksvis i de gjennomgåtte planene. Selv om det i 7 av 13 vedtak framgår et punkt for evalueringstidspunkt, bør det etter revisors syn også framgå i tiltaksplanen.

6.3 Evaluering

Hjelpetiltak skal bidra til en positiv endring hos barnet eller i familien. Det er derfor viktig at barneverntjenesten følger nøye med på hvordan det går med barnet og foreldrene etter at tiltak er iverksatt, og har gode rutiner for å evaluere effekten av tiltakene. Tiltakene skal evalueres i fellesskap med den eller de tiltakene retter seg mot, først og fremst barnet og foreldrene, samt den eller de som utfører tiltaket. Barneverntjenesten må også vurdere om det er nødvendig å innhente informasjon fra instanser som kjenner barnet og familien, for å få et best mulig grunnlag for å vurdere om målene i tiltaksplanen er nådd. På bakgrunn av innhentede opplysninger og barnets synspunkt skal barneverntjenesten vurdere om hjelpen er tjenlig, om det er behov for nye tiltak, om tiltaket skal avsluttes, eller om det er grunnlag for omsorgsovertakelse.

Barneverntjenestens arbeid med å evaluere tiltakene bør planlegges for at selvpålagte frister holdes, og for å sikre at den hjelpen barnet får har ønsket effekt. God styring er sentralt i arbeidet med evaluering og kan blant annet innebære jevnlig kontakt/ møter mellom leder og saksbehandler, skriftlig plan, sjekklister og maler.

Revisor har gjennomgått dokumenter knyttet til 17 evalueringer for de åtte barna som mottok hjelpetiltak. Alle barna har fått evaluert sine tiltak i større eller mindre omfang:

I mal for evaluering av tiltaksplan er det felter for barnets navn og fødselsdato, hovedmål, periode, evalueringsdato, hvor evalueringen fant sted og hvem som var til stede. Videre har malen felter for delmål, tiltak, evaluering og konklusjon, samt for oppsummering og forslag til nye tiltak.

Det stilles ikke krav om å benytte eget evalueringsskjema ved evaluering av tiltak. Evaluering kan dokumenteres på andre måter. Barnevernleder har opplyst at tjenesten snakker med de fleste foreldrene relativt ofte, siden de ansatte som regel selv utfører tiltakene. Tiltakene evalueres underveis i samtalene, og disse dokumenteres i journal. Det er ikke alltid man vil finne evalueringen i et spesifikt evalueringsdokument. Revisor har bedt om å få oversendt dokumenter der evaluering framgår, for eksempel i referat, journalnotat eller oppsummering/ annet. I vår vurdering legger vi til grunn at vi har fått oversendt dokumentasjonen som finnes hos barneverntjenesten for evaluering i de aktuelle sakene.

6.3.1 Regelmessig evaluering

Barnevernloven stiller krav om regelmessig evaluering av hjelpetiltak. I forarbeidene antydes kvartalsvis evaluering som et utgangspunkt. Barneverntjenesten må foreta konkrete og individuelle vurderinger av hvor ofte det vil være hensiktsmessig å foreta evaluering i den enkelte sak, og det bør fremgå av tiltaksplanen når tiltaket skal evalueres.

Barnevernleder opplyser at tjenesten holder oversikt over intervallene for evaluering og sikrer at disse gjennomføres gjennom verktøy i saksbehandlingssystemet Familia. Her er det blant annet en huskeliste der det framkommer når det skal gjennomføres evaluering, og om tidsperioden for tiltaksplanen har utløpt. I planleggingen benytter barneverntjenesten også

nøkkeltall som genereres fra Familia, for status på ulike områder av saksbehandlingen. Barnevernleder sier at det i hektiske perioder kan være vanskelig å planlegge arbeidet i god tid, men at det er sjelden tjenesten ikke klarer å oppfylle frister og lovkrav, også når det gjelder evaluering.

Ut fra dokumentasjonen revisor har fått tilgang til, framgår det at tiltakene er evaluert minimum hvert kvartal i 4 av 8 saker.

6.3.2 Barnets medvirkning

Barnevernleder oppgir at foreldrene er alltid involvert i evaluering. Dette gjelder også barn/ ungdommer fra mellomtrinnet og oppover, så lenge de ønsker det selv. Barneverntjenesten har samtaler alene med ungdommene dersom de er komfortable med det, eventuelt sammen med foreldrene. Det er ikke alltid yngre barn er like involvert, enten fordi de ikke ønsker det, eller av andre årsaker. I tilfeller der barneverntjenesten bare er inne i ansvarsgruppe, hender det at de ber om barnets syn gjennom foreldrene, siden barnet ikke kjenner de ansatte i barnevernet like godt. Barnevernleder vurderer at de ikke alltid er flinke nok til å involvere yngre barn. Noen ganger har yngre barn blitt involvert, men dette er ikke godt nok dokumentert.

Barnevernleder forteller at barneverntjenesten er opptatt av å møte barna i forbindelse med undersøkelsen, også de minste barna som ikke nødvendigvis har språket på plass. I arbeidet med hjelpetiltak forsøker barneverntjenesten å møte barna i forbindelse med avslutning av undersøkelse og oppstart av tiltak. Men i de sakene hvor tiltaket i stor grad retter seg mot foreldrene, vurderer barnevernleder at barneverntjenesten kanskje ikke er flink nok til å snakke med barna. I saker der besøkshjem er tiltaket, forsøker barneverntjenesten å møte barna ved annen hver evaluering, eventuelt få barnets mening presentert gjennom foreldrene i tillegg til fra besøkshjemmet. Ungdommer som har hjelpetiltak, har oftere tiltak som involverer dem selv, for eksempel støttesamtaler. Da blir det mer naturlig å involvere dem i evaluering. Samtaler med barna dokumenteres i Familia.

I 16 av 17 evalueringer finner revisor at det er dokumentert at foreldrene er hørt. I 2 av 17 evalueringer framgår det at barnet er hørt.

6.3.3 Innhente relevante opplysninger

Ifølge barnevernleder innhenter tjenesten i varierende omfang informasjon fra samarbeidspartnere i forbindelse med evaluering av hjelpetiltak. Dette varierer fra sak til sak, og ut fra hvem som eventuelt er samarbeidspartnere. Det varierer også hvor ofte barneverntjenesten innhenter informasjon fra samarbeidspartnere etter hva som ansees som behovet. Dersom barneverntjenesten dekker barnehage som hjelpetiltak, innhentes det informasjon derfra, men ikke nødvendigvis hver tredje måned – det kommer an på hvor stor bekymringen er og hvor stabil situasjonen i familien er. I saker med stor bekymring har barneverntjenesten hyppig kontakt med for eksempel barnehagen, uten at dette dokumenteres under evaluering, selv om barneverntjenesten bruker informasjonen i vurdering og evaluering av saken.

Barnevernleder opplyser at i saker der besøkshjem eller avlastningshjem er tiltaket, sender oppdragstaker rapport etter hver helg barnet har vært i besøks-/ avlastningshjemmet.

I forbindelse med de 17 evalueringene vurderer revisor at det ville være relevant å innhente opplysninger fra andre enn foreldrene i 15 tilfeller. I disse 15 gjennomgåtte evalueringene framgår det at barneverntjenesten har innhentet opplysninger i ett tilfelle.

6.3.4 Dokumentere vurderinger

Barnevernleder oppgir at det gjøres mange vurderinger i tiltakssakene, men at barneverntjenesten ikke alltid dokumenterer disse godt nok, og at dette er et forbedringsområde. Ifølge barnevernleder benyttes mal for evaluering når barneverntjenesten gjennomfører planlagte evalueringsmøter. Barnevernleder er usikker på om man vil finne en oppsummert vurdering etter en helhetlig evaluering, og tror dette vil variere fra sak til sak. Barnevernleder vurderer at barneverntjenesten i større grad bør legge disse vurderingene i evalueringsdokumentet, da det vil bli lettere å finne tilbake til dem ved behov.

I fire av 17 gjennomgatte evalueringsdokumenter og oversendte journalnotater framgår vurdering. I to andre tilfeller framgår vurdering av tiltakene i vedtaket.

Revisors vurdering

Revisor vurderer at revisjonskriteriet om at *Kåffjord kommune ved barneverntjenesten skal evaluere hjelpetiltak i tråd med føringer fra lovgiver* **til dels er oppfylt**. Bakgrunnen for vurderingen er at halvparten av sakene er evaluert minimum hvert kvartal. I gjennomgangen av evalueringene fant revisor at dokumentasjon av at barnet er hørt i forbindelse med evaluering i liten grad framkommer. Videre har barneverntjenesten i få tilfeller dokumenterer i evalueringsskjemaet at det er innhentet opplysninger fra aktuelle samarbeidspartnere eller tiltaksutøvere. I kun seks av 17 saker var det barneverntjenestens vurdering dokumentert i forbindelse med evaluering.

7 OPPSUMMERING OG SAMLET KONKLUSJON

Vi vil her oppsummere vurderingene som er gjort av revisjonskriteriene, og konkludere på problemstillingene.

7.1 Forebyggende arbeid for barn og unge i Kåfjord kommune

Problemstilling 1:

Overordnet beskrivelse av det forebyggende arbeidet for barn og unge i Kåfjord kommune. Har kommunen forebyggende arbeid blant barn og unge i tråd med sentrale krav i regelverket og egne mål?

Kommunens ansvar for forebygging for barn og unge gjelder oppgaver som utføres av mange ulike kommunale tjenester, slik vi har beskrevet i kapittel 2.2.2. Forebygging for barn og unge omhandler alt fra å skape et godt og trygt lokalsamfunn for alle, til innsats rettet mot å begrense, stanse eller snu en negativ utvikling. Det forebyggende arbeidet for barn og unge i Kåfjord kommune er beskrevet i kapittel 4. Vi har undersøkt organisering og forankring av det forebyggende arbeidet for barn og unge i Kåfjord kommune ut fra planverk og strukturer, undersøkt tiltak kommunen har når det gjelder tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid, og hva kommunen har gjort for å kartlegge barn og unges behov. I kapittel 5 har vi gjort en vurdering av om det forebyggende arbeidet blant barn og unge i Kåfjord er i tråd med sentrale krav i regelverket og egne mål. Vi har tatt utgangspunkt i barnevernlovens krav til forebygging og krav til en plan for å forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker.

Oppsummert vurderer vi at Kåfjord kommune har flere tiltak og tverrfaglige samarbeid rettet mot barn og unge. Kommunen har imidlertid ikke utarbeidet en overordnet plan som fastsetter mål og ansvarsfordeling i kommunens forebyggende arbeid for denne målgruppen, slik barnevernloven § 3-1 krever. *Mandat for langsiktig, målrettet og strategisk satsning på barn og unge* oppfyller noen av formålene med en slik plan, men det er ikke fastsatt overordnede mål for det forebyggende arbeidet. Mandatet og handlingsplanen som er vedtatt, framstår etter revisors syn som lite forpliktende når den økonomiske rammen rundt tiltakene ikke framkommer i budsjettet. I kommunens oppvekstplan er barnevern som fagområde i liten grad beskrevet.

Med bakgrunn i våre funn og vurderinger, er **revisors samlede konklusjon at Kåfjord kommunes forebyggende arbeid blant barn og unge til dels er i tråd med sentrale krav i regelverket**. Så langt vi har funnet, har kommunen ikke utarbeidet egne, overordnede mål når det gjelder forebyggende arbeid blant barn og unge, vi har derfor ikke grunnlag for å vurdere om arbeidet er i tråd med disse.

7.2 Barneverntjenesten saksbehandling i saker om hjelpetiltak

Problemstilling 2:

Er barneverntjenestens saksbehandling i saker om hjelpetiltak i tråd med regelverket?

Hjelpetiltak skal bidra til at barn og familier får den støtten de trenger før utfordringer i hverdagen vokser til alvorlige problemer. Tiltakene skal ha som formål å bidra til positiv endring hos barnet eller familien. For saksbehandlingen i barneverntjenesten gjelder forvaltningsloven med de særregler som er fastsatt i barnevernloven, jf. barnevernloven § 6-1.

Vi har undersøkt barneverntjenestens saksbehandling i saker om hjelpetiltak ved å gjennomgå vedtak, tiltaksplaner og dokumenter der det framkommer evaluering. Funn og vurderinger knyttet til denne problemstillingen er beskrevet nærmere i kapittel 6.

Etter revisors vurdering fyller noen av de gjennomgåtte vedtakene samtlige krav etter forvaltningsloven og barnevernloven. De øvrige undersøkte vedtakene fyller kravene til utredningsplikt, begrunnelse, konkret innhold og informasjon om rettigheter og klageadgang. Det er imidlertid mangler når det gjelder dokumentasjon av barnets medvirkning, vurdering av barnets beste og samtykke i en del av vedtakene.

Barneverntjenesten hadde utarbeidet tiltaksplan i alle sakene om hjelpetiltak. Alle planene, utenom to, var utarbeidet på vedtakstidspunktet og oppfylte i stor grad anbefalingene om innhold. Ingen av planene inneholdt imidlertid evalueringstidspunkt, noe departementet har anbefalt.

Når det gjelder evaluering, var alle sakene evaluert i større eller mindre grad. Halvparten av sakene var evaluert regelmessig i tråd med lovgivers anbefalinger. Dokumentasjon av barnets synspunkt var i liten grad dokumentert i forbindelse med evalueringen. I få tilfeller var det dokumentert at barneverntjenesten hadde innhentet opplysninger fra aktuelle samarbeidspartnere eller tiltaksutøvere der dette var relevant, og barneverntjenestens vurdering var dokumentert i kun seks av 17 dokumenterte evalueringer.

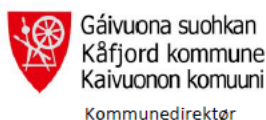
Med bakgrunn i våre funn og vurderinger, er *revisors samlede konklusjon at barneverntjenesten i Kåffjord kommunes saksbehandling i saker om til dels er i tråd med regelverket.*

Revisors kommentar

I barneverntjenestens vedtaksmal vises det til delegasjonsreglement som ble vedtatt i 1988. Vi har fått opplyst at kommunens delegasjonsreglement ble oppdatert i 2020. I delegasjonsreglementet som ligger ute på KF-delegering framkommer det ikke hvilken instans i kommunen som har ansvar for tilsyn med barn i fosterhjem. Ansvaret for tilsyn med barn i fosterhjem er lagt til kommunen, jf. tidligere barnevernlov § 4-22 og ny barnevernlov § 9-10. Tidligere var dette ansvaret lagt til barneverntjenesten i fosterhjems kommunen, men ble endret med virkning fra 01.02.14 slik at plikten til å føre tilsyn er lagt til kommunen, ikke til barneverntjenesten.

8 UTTALELSE

Ifølge gjeldende standard for forvaltningsrevisjon skal revisor sende rapportutkast til uttalelse til kommunedirektør. Rapportutkast fra revisor ble oversendt kommunedirektøren 17.11.2023. Revisor mottok 29.11.2023 uttalelse fra kommunedirektøren som gjengis i sin helhet i det følgende:

Komrev Nord Iks
Sjøgata 3
9405 Harstad

Du čujuhus Deres ref:	Min čuj. Vår ref	Arkiivačoavdda Arkivkode	Beaivi Dato
	23/190 - 5	FE-217, FA-F47	29.11.2023

Kommentarer til rapport fra forvaltningsrevisjon "Barnevern og forebyggende arbeid"

Viser til tilsendt rapport. Vi har innhentet opplysninger fra tjenesteleder og har følgende kommentarer til rapporten.

- Delegasjonsreglement – dato for delegert myndighet endret til 27.02.2020
- Barns medvirkning: må jobbes med kontinuerlig - må særlig bli flinkere vedr. medvirkning for barn mellom ca. 5 og 10 år - dette må dokumenteres i vedtaket og evalueringsdokumentet
- Har et eget felt for "Vurdering av barnets beste" fra 2021 – barneverntjenestens faglige vurdering og hvordan foreldrene og barnets vurdering er vektlagt
- Variasjon på råd og veiledning: Tilpasses individuelt, ikke alle har behov for systematisert veiledning
- Har ikke vært vurdert at det er behov for skriftlig samtykke. Barneverntjenesten går over til skybasert fagsystem I 2024, det er mulig det ligger en løsning for digital signering I dette systemet. Dersom det ikke finnes en slik mulighet, kan det lages egen rubrikk I vedtaksmalen der foresatte og evt. ungdom signerer vedtaket
- Fagsystemet lager oversikt over tidspunkt for evaluering selv om det ikke fremkommer I vedtak eller tiltaksplan. Barneverntjenesten lager en rubrikk I malen for evaluering der tidspunkt for neste evaluering fremkommer.
- Tiltaksplaner: Alle barn har hatt tiltaksplan, men I de to nevnte sakene der tiltaksplan og vedtak ikke er laget samtidig hadde barna eldre tiltaksplaner som ikke var utgått på dato.
- Barneverntjenesten skal fremover dokumentere hvem som deltar I evaluering og begrunne dette, f.eks. dersom barnet bare deltar på annenhver evaluering eller dersom samarbeidsparter ikke deltar I evalueringen
- Barneverntjenesten må fremover dokumentere sin egen vurdering når tiltak evalueres
- Barneverntjenesten har sett på rapporter oversendt til Statsforvalteren I 2021 og 2022 og finner ikke igjen fristbrudd vedr. evaluering. Det fremkommer ikke lovbrudd vedr. Dette verken I første eller andre halvår 2021 eller første eller andre halvår 2022.

Kommentar til revisors kommentar:

Ansvar for tilsyn I fosterhjem ble flyttet fra barneverntjenesten for mange år siden (før august 2014). Det ble ikke utpekt hvem som skulle ha dette ansvaret. Barneverntjenesten har engasjert tilsynsførere til dette og dermed tatt ansvaret, men ingen har utpekt oss som ansvarlige for dette.

Dearvvuodaiguin Med hilsen

Trond Arne Hoe
Suohkandirektevra Kommunedirektør
Tel. Tlf.: 913 63 488

*Dát reive lea elektrovnnalaččat dohkkehuvvon ja sáddejuvvo vuolláičállaga haga
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

*Jus háliidat makkárga oktavuoda ossodagain dán áššis, de čujut áššenummárij
Ved all kontakt med avdelingen i denne sak, vennligst referer til saksnummer 23/190 - 5*

Revisors kommentar til kommunedirektørens uttalelse

Revisor fikk ikke oversendt tiltaksplanene som skal være utarbeidet på vedtakstidspunktet i de to sakene kommunedirektøren påpeker at dette forelå, jf. kulepunkt nr. 7 i kommunedirektørens uttalelse. Disse opplysningene bli gitt først i forbindelse med kommunedirektørens uttalelse til rapporten. Vi har tatt opplysningene til etterretning, og vi har gjort endringer i rapportens kapittel 6.2 når det gjelder funn og vurdering knyttet til kravet om å utarbeide tiltaksplan på vedtakstidspunktet. Revisor har ikke sett grunn til å legge øvrige punkter i kommunedirektørens uttalelse til grunn for endringer i denne rapporten.

9 ANBEFALINGER

På bakgrunn av revisors funn, vurderinger og konklusjoner anbefaler vi Kåfjord kommune å:

- Forankre det forebyggende arbeidet i både administrativ og politisk ledelse
- Utarbeide mål og rutiner for det tverrfaglige, forebyggende arbeidet på systemnivå
- Sikre at alle vedtak om hjelpetiltak inneholder dokumentasjon av barns medvirkning og vurdering av barnets beste
- Sørge for at det innhentes skriftlig samtykke til tiltak
- Sørge for at tidspunkt for planlagte evalueringer framgår i alle tiltaksplaner
- Sørge for at alle hjelpetiltak evalueres regelmessig, det vil si minimum hvert kvartal
- Sørge for at barnets mening framkommer i forbindelse med evaluering av hjelpetiltak
- Sørge for å innhente opplysninger fra relevante instanser og/ eller tiltaksutøvere i forbindelse med evaluering av hjelpetiltak og dokumentere dette
- Sørge for å dokumentere barneverntjenestens vurderinger i forbindelse med evaluering av hjelpetiltak
- Sørge for at det går klart fram av kommunens delegasjonsreglement hvilken instans i kommunen som skal føre tilsyn med barn som er plassert i fosterhjem i Kåfjord kommune, jf. barnevernloven

10 REFERANSER

- Lov om barneverntjenester av 17. juli 1992 (barnevernloven)
- Lov om barnevern av 18. juni 2021 (barnevernsloven)
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker av 2. oktober 1967 (forvaltningsloven)
- Lov om kommuner og fylkeskommuner 22. juni 2018 (kommuneloven)
- Prop. 169 L (2016-2017) Endringer i barnevernloven mv.
- Prop. 84 L (2019-2020) Endringer i barnevernloven
- Prop. 100 L (2020-2021) Endringer i velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator)
- Barne- og familiedepartementet: Retningslinjer om hjelpetiltak Q-0982
- Barne- og familiedepartementet: Tiltaksplaner og omsorgsplaner i barneverntjenesten – en veileder Q-1104
- Bufdir 8/2022 – Saksbehandlingsrundskrivet – Retningslinjer for barneverntjenestens saksbehandling
- Bufdir – Internkontroll for kommunens barneverntjeneste – en veileder
- Bufdir – Tilstandsrapportering for kommunale barneverntjenester – en veileder
- Hdir – Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier – nasjonal veileder
- Veileder om kommunelovens internkontrollbestemmelser, Kommunal- og distriktsdepartementet 2021
- Kåfjord kommunes egne planer, rutiner og retningslinjer

Om selskapet og vår forvaltningsrevisjonskompetanse

KomRev NORD IKS utfører helhetlig revisjon av kommuner og fylkeskommuner, kommunale foretak, interkommunale selskaper, offentlige stiftelser, kirkeregnskap og legater.

Selskapets eiere og oppdragsgivere er:

- Troms og Finnmark fylkeskommune
- Nordland fylkeskommune
- 12 kommuner i Nordland
- 39 kommuner i Troms og Finnmark

Vårt hovedkontor ligger i Harstad, og vi har avdelingskontorer i Tromsø, Alta, Hammerfest, Lakselv, Narvik, Finnsnes, Bodø, Sortland, Leknes og Svølvær.

Vi har 54 medarbeidere som samlet innehar lang erfaring fra og god kunnskap om offentlig sektor og revisjon.

Selskapet er uavhengig i forhold til kommuner, stat, privat næringsliv og andre institusjoner i samfunnet.

Vårt forvaltningsrevisjonsteam består av 14 medarbeidere med høyere utdanning innen ulike fag:

- Rettsvitenskap
- Sosiologi
- Statsvitenskap
- Samfunnsøkonomi

KomRev NORD har tidligere gjennomført følgende forvaltningsrevisjoner i Kåfjord kommune:

<i>Eierskapskontroll Ungbo AS</i>	2023
<i>Elevenes psykososiale miljø</i>	2022
<i>Selskapskontroll Avfallsservice AS</i>	2019
<i>Evaluering av innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms</i>	2019
<i>Kvalitet i grunnskolen</i>	2018
<i>Barnehager</i>	2016
<i>Kvalitet og internkontroll i PRO</i>	2015
<i>Byggesaksbehandling</i>	2011
<i>Psykiatrisatsingen i kommunen</i>	2009
<i>Selvkost innen VAR-området</i>	2007
<i>Iverksetting av politiske vedtak</i>	2005
<i>Offentlige anskaffelser</i>	2004

